

Restaurant Supply (Wholesaler)

ਉੱਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ, ਪਤੀਲੇ, ਕੁੱਕਵੇਅਰ, ਸਰਵਵੇਅਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜੂਸਰ, ਐਸਪਰੈਸੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

1125 Howard Street, Elk Grove Village, IL 60007

Prag International
Ravi Kapoor (CEO)

Ph: 847-979-5970, 847-979-5990,
847-228-0150, pragint@aol.com

Regal Jewels
773-262-4377 www.RegalJewels.com

BUY SILVER, GET A VOUCHER!
DIWALI CLOTHING VOUCHER OFFER! GET A \$100 CLOTHING VOUCHER FOR DIWALI WITH EVERY \$100 SILVER PURCHASED.

22KT 24KT **VEER**
773-262-4377 2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659 773-517-0574

(An Illinois Residential Mortgage Licensee)

Smart Mortgages, Bigger Savings

Services: Mortgage and Refinancing

- *Free Pre-Approval for First-Time Buyers
- *Fast And Easy Approvals
- *Competitive Rates
- *Personalized Service

Quick Mortgage Solution
(NMLS #2672593)

Address:- JESSE SINGH (Quick Mortgage)
7159 RFD, Long Grove, IL 60060-4256
(NMLS: 378091), CALL: 847-602-9000

Email: quickmortgage25@gmail.com / Website: quickmortgage25go.com

Twenty-Sixth Year of Publication

ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 27, Issue 04; January 24, 2026

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਤੋਹਫੇ

ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਭਲਾਈ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਟੇਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਿੱਚੋਂ 68.50 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਸਿੱਧੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੰਨੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਦੇਣ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਮੁਕਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਖੁਰੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਟਰਸਰੀ ਕੋਅਰ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਜ਼ (ਬੀਐਫਯੂਐਚਐਸ), ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਭਾਅ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਮੋਹਰੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ, ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਆਧਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਨੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 2025-26 ਪਿਤਾਈ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਟੇਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਵਿੱਚੋਂ 68.50 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਸਬਸਿਡੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੰਨੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ

ਵੱਧ 416 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਸਟੇਟ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 15 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੰਨਾ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਅ ਮਿਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ 'ਸੀਐਮ ਦੀ ਯੋਗਸ਼ਾਲਾ' ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਯੋਗਾ ਟ੍ਰੇਨਰਾਂ ਦੀਆਂ 1,000 ਵਾਧੂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2026-27 ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲਈ 35 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉੱਨਤ ਮੈਡੀਕਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਂਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਐਕਟ, 2020 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਗਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

ਮੈਨੂੰ ਨੋਬੇਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ: ਟਰੰਪ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਰੀ ਜੈਨਾਸ ਗਹਿਰ ਸਟੋਏਰੇ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਤੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਨਾਰਵੇ, ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੂੰ ਕਹੇ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੋਏਰੇ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਫੋਨਲੈਂਡ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਲਗਜ਼ੈਂਡਰ ਸਟੋਏਰੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਅੱਠ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੇਗੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਕੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਪੱਤਰ

'ਚ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਡੈਨਮਾਰਕ ਰੂਸ ਜਾਂ ਚੀਨ

ਤੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡੈਨਮਾਰਕ ਕੋਲ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਆਧਾਰ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ

ਅਸਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਰਵੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਟੋਏਰੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾਰਵੇ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਓਸਲੋ ਸਥਿਤ ਸੁਤੰਤਰ ਨੋਬਲ ਕਮੇਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂ ਮਾਰੀਆ ਕੋਰਿਨਾ ਮਚਾਡੋ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Best Price Wholesale
Ph: 630-400-0996
Lakhvir S. Johal
Ph: 317-709-7800

Restaurant-Fine Indian Cuisine
(Ph: 317-298-0773)

Banquet Hall Available Up to 550 People
Amber Carmel Ph: 317-580-0828

Amber Indianapolis Ph: 317-578-4400
Royal, Indianapolis, 317-893-2633

Desi Bazar Grocery Store
Restaurant, Ph: 317-888-2040

Desi Bazar Indianapolis,
Ph: 317-709-7800

Singh Auto Group

3983 ST RD 38E
Lafayette, IN 47905
Ph: 765-607-1300
www.singhautosgroup.com

University Motors

3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
Ph: 765-497-1100
www.universitymotors1.com
Serving Indian American community over 30 years in Midwest for their auto needs.
ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

Bhaura Transport LLC

Noblesville, IN

ਫਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

*ਵੈਲਿਡ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਏ ਲਾਈਸੈਂਸ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
*ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਮੇਤ ਮੀਲ .55 ਸੈਂਟ
*ਸਾਈਨ ਐਨ ਬੋਨਸ
*ਹਰ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਘਰ
*ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
*ਹਫਤਾਵਾਰ ਮੀਲ 3000 ਤੋਂ 4000
*ਪ੍ਰੀ-ਪਾਸ, ਈ ਜੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫਿਊਲ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
*ਇੰਡੀਆਨਾ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਪੱਕੇ ਲੋਡ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-403-0493

Devon COME VISIT US

Regal Jewels
773-262-4377 www.RegalJewels.com

LITTLE INDIA CHICAGO
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
www.RegalJewels.com
PH: 773-262-4377 WA: 773-517-0574

ਹਰਿ ਸੋ ਹੀਰਾ ਛਾਡਿ ਕੈ ਕਰਹਿ ਆਨ ਕੀ ਆਸ॥
ਤੇ ਨਰ ਦੋਜਕ ਜਾਹਿਗੇ ਸਤਿ ਭਾਖੈ ਰਵਿਦਾਸ॥

ਪੰਨ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 649ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ 649ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ, ਫਿਸ਼ਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 30, 31 ਜਨਵਰੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ:

ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

30 ਜਨਵਰੀ 2026, ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ

ਆਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ

ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

1 ਫਰਵਰੀ 2026, ਐਤਵਾਰ

ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ

ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

* ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰੇਗਾ।

* ਹੈਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਝਾਤ ਪਾਉਣਗੇ।

ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ, ਫਿਸ਼ਰਜ਼ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

12200 E. 131st., Street Fishers, IN 46037-6621

Cell: 317-792-7121 Ph: 317-773-8446

ਕਾਰ ਹੋਲਰ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਟੈਕਸਸ ਦੀ ਐਮ.ਡੀ.ਕੇ. ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰ ਹੋਲਰ ਕੰਪਨੀ ਲਈ
ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

*ਤਜਰਬਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2 ਸਾਲ
* 75 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮਾਈਲ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ

ਫੋਨ: 945-227-4370

ਈ-ਮੇਲ: jaspal247@yahoo.com

ਸ਼ੈਫ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਮਰਫਰੀਸਬੋਰੋ (ਟੈਨੇਸੀ) ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਸ਼ੈਫ
ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀਏ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ।

* ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਖਾਣਾ
* ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ

Restaurant Help Wanted

Immediately hiring Chef and Tandoori Chef for Indian restaurant
in Murfreesboro, TN.

*Good salary, free accommodation & Food. * Priority to Couples

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ

Direct call or What's up call 615-482-5158

ਕਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਇੰਡਿਆਨਾ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਭਾਰਤੀ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕਰੀ ਕੁੱਕ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ।

*ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼

Restaurant Help Needed

Immediately hiring Curry Cook

for Indian Restaurant in Indiana.

* Good Salary and Free Accommodation.

ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਟੋਨੀ

ਫੋਨ: 317-340-1470

ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਫੌਰੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਇਓਵਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

*ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਖਾਣਾ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ
ਚਾਹਵਾਨ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਕਾਲ ਮਿ. ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 515-291-1961

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

847-359-0746

To Advertise In Punjab Times

Call: 847-359-0746

Matrimonials**ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ**

Jat Sikh Grewal family looking for a compatible match for their US born and raised sweet, homely MD working daughter, age 31, height 5' 9", preferably US born and raised doctor or other compatible profession, height 6 plus. Please contact us at 414-737-8624 or E-Mail: ranigrewal72@gmail.com.

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 25 ਸਾਲਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਸੋਹਣੀ, ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਨਾਮੀ ਫਰਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੱਦ 5'-10" ਲੜਕਾ ਕੇਸ਼ਧਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਯੂ ਐਸ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 604-763-7068 ਜਾਂ ਈਮੇਲ gillco1977@gmail.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ 34 ਸਾਲਾ, 5'11" ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਯੂ.ਐਸ. ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰਡ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 510-610-7391 (ਫੁੱਫੜ), 510-620-4170 (ਭਰਾ), ਪਿਤਾ +91-98783-42510 (ਭਾਰਤ)।

4-11

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 25 ਸਾਲਾ ਯੂ ਐਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੇ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਸੋਹਣੀ, ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੈਚੁਲਰ ਆਫ ਸਾਇੰਸ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਧੀਆ ਨਾਮੀ ਫਰਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੱਦ 5'-8" ਇੰਚ ਹੈ, ਲੜਕੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਯੂ ਐਸ ਵਿਚ ਵੈੱਲ ਸੈਟਲਡ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ: 847-845-4866

Jat/Sikh Family looking for a suitable match for their U.S. Citizen 1994 born, Height 5' 10" son. He has done Bachelor's Degree in Information Systems and working as an IT analyst. We prefer a well educated girl lives in the US or Canada with good values, loving, and caring. Contact us at: 240-702-4375

51-3

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

UMA TRAVELS

2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659

For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad, Hyderabad-Madras
Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

For Emergency
Call anytime at
847-436-9010

EARLY BIRD SALE!!!!

Etihad, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

Domestic fares
available

Punjab Times
Established in 2000
26th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email: punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor
Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Corrpondents
Chicago
Sukhpal Gill
Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703
Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਨੂੰ
ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਕੌਮੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਜੇਪੀ
ਨੰਦਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ
ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ। ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ
ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕੇ.
ਲਕਸ਼ਮਣ ਨੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ
ਐਲਾਨਦਿਆਂ 45 ਸਾਲਾ ਨਬੀਨ ਨੂੰ ਚੋਣ ਦਾ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੌਂਪਿਆ। ਨਬੀਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ
ਸਿਖਰਲੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ
ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਆਗੂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ
ਭਾਜਪਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਜੇਪੀ ਨੰਡਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ
ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ, ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ
ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਮਜ਼ਾਰਾ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲਝਿਆ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ: ਪਿੰਡ ਮਜ਼ਾਰਾ ਨੂੰ ਆਬਾਦ ਦੇ
ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ
ਸਾਹਿਬ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਸ ਐਸ ਨਗਰ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ
ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਲਝ
ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਪੁੱਜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ
ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤ
ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ
ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਭਰੋਸਾ। ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ
ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ
ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਹੀ ਪਾਏ ਗਏ। ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਫੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ
328 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਲਾਪਤਾ ਸੰਬੰਧੀ
ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ 'ਚ ਬੇਚੈਨੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ
ਉਹ 328 ਸਰੂਪ ਲੱਭੇ ਜਾਣ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ
ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਟੀਮ ਇਥੇ ਰਸ਼ੇਖਾਨਾ
ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਭ ਕਮਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ
ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 169 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ
ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ
ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ
ਦੌਰਾਨ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ
ਉਪਜੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਮੇਟੀ

ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ
ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਦਾ
ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ
ਨਹੀਂ। ਨਬੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਦੀ
ਲਾਲਸਾ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ
ਦੂਰੀ ਕੋਈ ਹੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਯਾਦ
ਰੱਖੋ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ
ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ
ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ। ਇਹ 100 ਮੀਟਰ
ਦੀ ਦੌੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ
ਮੈਰਾਥਨ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੀ
ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਸੀਲਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰੇਗੀ।” ਨਬੀਨ
ਭਾਜਪਾ ਦੇ 12ਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ
ਸਥਾਪਨਾ 1980 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸੇ ਸਾਲ

ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਬੀਨ ਨੇ
ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ
ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ

ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਨਿਆਂ, ਸ਼ਹਿਰੀ
ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ
ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਲਕਸ਼ਮਣ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਚੋਣ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੰਸ਼ਵਾਦ ਦੇ ਧਿਕਾਰ
ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ
ਤੋਂ ਉੱਭਰੀ ਹੈ।” ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੰਦਾ ਨੇ
ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਅੱਜ
ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ
ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ, ਉਰਜਾਵਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ
ਨਿਤਿਨ ਨਬੀਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ
ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ
ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ
ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ
ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।”

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ ਸ਼ਾਮਿਲ

ਨਾਂਦੇੜ: ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੀ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌ 24 ਤੇ
25 ਜਨਵਰੀ ਤਖ਼ਤ ਸਚਖੰਡ ਸ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ
ਨਾਂਦੇੜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ
ਦਿਨਾ ਸ਼ਤਾਬਦ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ
ਹੋਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਗ੍ਰਹਿ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ
ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆ ਸੱਦਾ-ਪੱਤਰ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟ ਦੇ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫਡਨਵੀਸ ਸ਼ਹੀਦੀ
ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੰਤ ਗਿਆਨ ਹਰਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮੁਖੀ ਦਮਦਮੀ
ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਇਹ
ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ

ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ।

ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਦਾ 350 ਸਾਲਾ
ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾਤਾ ਮਨਾਉਣਾ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ
ਧਰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਆਏ ਵਫਦ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿ ਮ
ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਆਪਣੀ
ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ
ਕੀਤੀ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਏ ਵਫਦ ਦਾ ਸਵਾਗਤ
ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਸੱਦਾ
ਪੱਤਰ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਂਦੇੜ
-ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 350
ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮਾਂ
'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ
ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਮਿਸਾਲੀ
ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਫਰਿਆਦ 'ਤੇ
ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ

ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਮਿਲਣਾ
ਬੇਹੱਦ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਵਫਦ ਵਿਚ ਮੁੱਖ
ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ
ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਨਾਇਕ, ਚਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ
ਮੈਂਬਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ
ਸਰਕਾਰ, ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਚੇਅਰਮੈਨ
ਸੁਪਰੀਮ ਕੌਂਸਲ ਨਵੀਂ ਮੁੰਬਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ,
ਵਿਜੇ ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ
ਸਾਹਿਬ ਸੱਚਖੰਡ ਬੋਰਡ, ਸੰਤ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ
ਮਹਾਰਾਜ ਔਰਾ ਦੇਵੀ ਮਹੰਤ, ਸੰਤ ਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਮਹਾਰਾਜ ਲੁਬਾਣਾ ਸਮਾਜ ਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਬਾਵਰੀ
ਸ਼ਿਕਲੀਗਰ ਸਮਾਜ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ
ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਈ ਹੋਣਗੇ। ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਇੱਕ
ਕਮੇਟੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼
ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ
ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸਰਬੋਤਮ
ਵਰਤੋਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਦੇ
ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਹੱਦਾਂ
ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ-ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ
ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ, ਅਧੀਨ ਸਥਿਤ ਖਾਲੀ ਛੱਡੇ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ
ਜਾ ਰਹੇ ਰਸਤਿਆਂ ਜਾਂ ਜਲ ਮਾਰਗਾਂ (ਖਾਲਾਂ) ਦੀ
ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਵੀ
ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਦਾ
ਉਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ਣਾ
ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ

ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ
ਪੀ.ਏ.ਪੀ.ਆਰ.ਏ. (ਪੰਜਾਬ ਕਿਫਾਇਤੀ
ਜਾਇਦਾਦ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ) ਲਾਇਸੈਂਸਸ਼ੁਦਾ
ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ 1 ਜਨਵਰੀ,
2026 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ, '2026 ਤੱਕ ਇੱਕ
ਸਾਲ ਵਧਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ
ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ
ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 25,000
ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ
'ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ
ਸਬੰਧਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ
ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧੀ
ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਜਨਵਰੀ
2026 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ

ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ
ਸਤਹੀ ਖੇਤਰ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਖਰਚੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ
ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ
ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ 20
ਫਰਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈ-
ਆਕਸ਼ਨ ਨੀਤੀ 2025 ਦੇ ਪੈਰਾ
10.2 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ
ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ
ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਦੁਆਰਾ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ
'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਮੰਤਰੀ
ਮੰਡਲ ਨੇ ਨਿਯਮ 6ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ
ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ)
ਨਿਯਮਾਂ, 1994 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ
ਦਿੱਤੀ। ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ
ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਅਰਜ਼ੀ
ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ,
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਹੋਵੇ। ਫਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ
ਲਈ ਇੱਕ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਦਮ ਤਹਿਤ ਮੰਤਰੀ
ਮੰਡਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਗਬਾਨੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪੇਸ਼
ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਪਾਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੋਪਰੇਸ਼ਨ
ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ।
ਇਹ ਭਾਈਵਾਲੀ ਬਾਗਬਾਨੀ ਵਿਕਾਸ, ਕੋਲਡ ਚੇਨ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ
ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼
ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਬਾਗਬਾਨੀ ਖੇਤਰ ਦੇ
ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਠ
ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

‘ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ – ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ’

ਕਰਾਊਨ ਪ੍ਰਾਇਟ (ਇੰਡੀਆਨਾ): ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ, ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ

ਪਿਤਾ ਵਾਰਿਆ, ਮਾਂ ਵੀ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਚਾਰੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ। ਇਹ ਕੋਹੀ ਸੀ ਰਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ-ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ।

ਨਾਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਸ. ਪ੍ਰਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨਲ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਵੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ

ਬੋਲੀ ਸਿੱਖਣ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ। ਸ਼ਾਮਲ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਰ ਪੁਰਬ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਇੰਚਾਰਜ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਬੋਲ ਸਨ:

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ – ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨੂੰ ਝੱਲਾਂਗੇ, ਪਰ ਰਾਹ ਤੇਰੇ ‘ਤੇ ਚੱਲਾਂਗੇ।
ਪਟਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਚੰਨ ਸੀ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਦੇ ਜੋ ਨਾਲ ਸੀ ਲੜਿਆ

ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਤਨ, ਮਨ ਸੜਿਆ ਸਾਰੀ ਚੁਸਤ ਚਲਾਕੀ ਉਸ ਦੀ ਪਲ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਭਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੇਪਰਵਿਲ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਏ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਾ ਨੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ

ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ।

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ

ਬਠਿੰਡਾ: ਅੱਜ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਪਲਾਇਨ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ‘ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਯੋਗ ਕੰਮ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਪੈਸਿਆਂ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿਣ-ਖਾਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾਮਾਤਰ ਬੱਚਤ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਧੰਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ

ਕੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹੱਥੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਸਮਝਣ, ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਚੇ ਖੁਰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਚਿਤਾਜਨਕ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਤੀਜੇ ਘਰ ਦਾ ਚਿਰਾਗ਼ ਅੱਜ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉੱਥੇ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪਰਤਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਸਟਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਔਖੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਲਦੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ।

ਅਕਸਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਫ਼

ਬਾਹਰਲੀ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਦੌੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਸਬੰਧੀ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸੋਸ਼ਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਮਿਲੇ।

ਚਿਨਮਯ ਦਾਸ ਸਮੇਤ 39 ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ

ਢਾਕਾ: ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 39 ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੋਂ ਅ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਇਸਕਾਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਸੰਮਿਲਤੋਂ ਸਨਾਤਨੀ ਜਾਗਰਣ ਜੋਤ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਚਿਨਮਯ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਦਾਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਚਟਗਾਓਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੈਫੁਲ ਇਸਲਾਮ ਅਲਿਫ਼ ਦੀ ਕਥਿਤ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਵੰਬਰ 2024 ‘ਚ ਅਦਾਲਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਟਗਾਓਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਜੱਜ ਮੁਹੰਮਦ ਜਾਹਿਦੁਲ ਹੱਕ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਚਿਨਮਯ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ‘ਤੇ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ 39 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ‘ਚੋਂ 23 ਹਿਰਾਸਤ ‘ਚ ਹਨ ਤੇ 16 ਫ਼ਰਾਰ ਹਨ।

‘ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਾਈਨਜ਼’ ਕਿਤਾਬ ਖਰੀਦੋ HISTORICAL SIKH SHRINES

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੀਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਪਿੰਡ/ਨਗਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਰੰਗੀਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਕਿਤਾਬ।

ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਐਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਐਡੀਸ਼ਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਛਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿਓ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਆਰਟ ਪੇਪਰ ‘ਤੇ ਚਾਰ ਰੰਗੀ ਛਪਾਈ ਵਿਚ ਛਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਜਿਲਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਏਡੀ ਵੱਡੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਦਾ ਭਾਰ 4 ਕਿਲੋ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖ਼ਰਚ 3500 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 125 ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗੀ

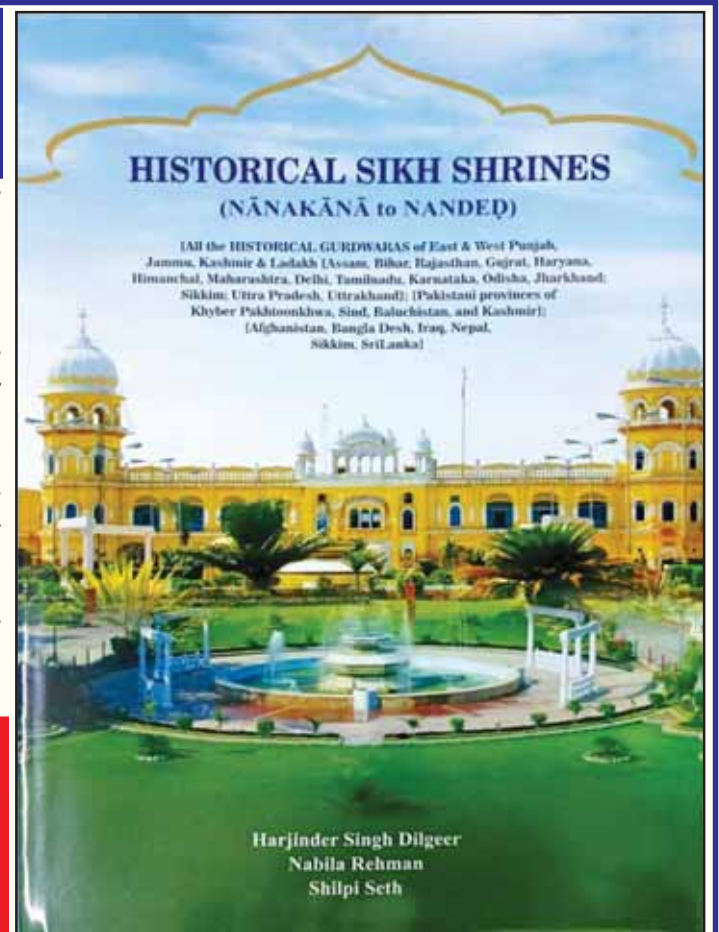
ਨਵਾਂ ਤੇ ਵੱਡਾ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼

ਚਾਰ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ, 2748 ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਇਹ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਇਸ ਸਦੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਉਸ ਲਫ਼ਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਪਾਲੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਤੇ ਅਰਬੀ ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ 2500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਜੀਵਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ 1000 ਤੋਂ ਵਧ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ (ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ) ਬਾਰੇ ਤਫ਼ਸੀਲ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਟ ਦਾ ਭਾਰ ਸਾਢੇ 8 ਕਿਲੋ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦਾ ਖ਼ਰਚ 7000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 135 ਡਾਲਰ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਤਾਬ/ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ‘ਤੇ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:

ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਫੋਨ: 224-422-4773

ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਜਵਾਬ-ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ

ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ (ਈਯੂ) ਦੀ ਮੁਖੀ ਰੌਬਰਟਾ ਮੈਟਸੋਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਸਮੇਤ ਅੱਠ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚਾਲੇ ਵੱਡਾ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ (ਈਯੂ) ਦੀ ਮੁਖੀ ਰੌਬਰਟਾ ਮੈਟਸੋਲਾ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਵਿਚਕਾਰੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ। ਮੈਟਸੋਲਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਕਟਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਠ ਯੂਰਪੀਅਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਡੈਨਮਾਰਕ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼, ਨਾਰਵੇ, ਸਵੀਡਨ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਟ੍ਰਾਂਸ-ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ।

ਟਰੰਪ ਨੇ 60 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਬੋਰਡ ਆਫ ਪੀਸ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੱਦਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਅਮਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ 'ਬੋਰਡ ਆਫ ਪੀਸ' 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ 60 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਕਸਦ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਹੰਗਰੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਰਾਫਟ ਚਾਰਟਰ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੋਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਟਰੰਪ ਤਾਉਮਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੱਲ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬਲੂਮਬਰਗ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬੋਰਡ 'ਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਕ ਅਰਥ ਭਾਲਦਾ ਭਾਗਤਾਨ ਕਰੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਚਾਰਟਰ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਯੂਰਪੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਵੈਨ ਵਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਹੀ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਟੋ ਦਾ। ਯੂਰਪ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਪਰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਲਾਰਸ ਲੋਕਕੇ ਰਾਸ਼ਟ੍ਰਪਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਟਰੰਪ ਦੀ ਧਮਕੀ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨੌਰਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੋਨਾਸ ਗੋਰਰ ਸਟੋਰ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੈਕਰੋ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਯੂਰਪ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੀਰ ਸਟਾਰਮਰ

ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਓਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ ਪੀਐੱਮ ਮਾਈਕਲ ਮਾਰਟਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੀ ਵਿਰੋਧ

ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਐਰੀਜ਼ੋਨਾ ਦੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟ ਸੀਨੇਟਰ ਮਾਰਕ

ਖ਼ਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਰਣਨੀਤਕ ਆਫ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੋਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰੰਪ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਯੂਰਪੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਰਸੁਲਾ ਫਾਨ ਡੇਰ ਲੇਅਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਅਖੰਡਤਾ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਂਟੋਨਿਓ ਕੋਸਤਾਏ ਸੰਯੁਕਤ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਰਪ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਰਹੇਗਾ। ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਦੀ

ਯੂਰਪੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਰਸੁਲਾ ਫਾਨ ਡੇਰ ਲੇਅਨ

ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਮੁਖੀ ਕਾਜ਼ਾ ਕਾਲਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਧਮਕੀ ਤੋਂ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ 'ਚ ਵੰਡ ਦਾ ਲਾਭ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੈਰਿਫ ਯੁੱਧ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਪੁਤਿਨ ਹੋਣਗੇ ਖੁਸ਼

ਸਪੇਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੈਦ੍ਰੋ ਸਾਂਚੇਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਰੂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਨਾਟੋ ਦੇ ਤਾਬੂਤ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਕਿੱਲ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਬਦਲੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ

ਕੋਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ 'ਚ ਫਰਕ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਉੱਤੇ ਆਰਥਿਕ ਭਾਰ ਵੱਧੇਗਾ। ਓਹਨਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ

ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪੇਟ 'ਚ ਦਰਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੱਭਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਕ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਪੇਟ ਦਰਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸਟ੍ਰੋਜਨ ਅੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਦੇ ਰਿਸਾਵ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੇਰੋਟੋਨਿਨ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦਰਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰਮੋਨ ਪੀਵਾਈਵਾਈ ਦੇ ਰਿਸਾਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੀਵਾਈਵਾਈ ਫਿਰ ਆਲੈ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸੇਰੋਟੋਨਿਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਂਟਰੋਕੋਮਾਫਿਨ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੇਰੋਟੋਨਿਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦਰਦ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਦ ਵਿਕਾਰ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

200 ਮੀਟਰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾਵੇਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ: ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਸਰਹੱਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦਹਾਕਿਆ ਪੁਰਾਣਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਇਕ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇੜੇ (200 ਮੀਟਰ ਤੱਕ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 532 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਤਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖੱਲ-ਖੁਆਰੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਚੈਕਿੰਗ ਤੋਂ

ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦਾ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਤਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਭਲਕੇ ਅਜਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣਗੇ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਆਰਡੀਐੱਫ ਫੰਡ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ 25 ਫੀਸਦੀ ਰਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਵੇਂ 'ਬੀਜ ਬਿੱਲ' ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

PCA ਬ੍ਰੈਂਟਵੁਡ ਵਲੋਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ 28 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ

ਬ੍ਰੈਂਟਵੁਡ: ਪੀਸੀਏ ਬ੍ਰੈਂਟਵੁਡ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ 28 ਫਰਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਰੋਹ ਡੈਲਟਾ ਇਵੈਂਟ ਸੈਂਟਰ, ਬੇਬਲ ਆਇਲੈਂਡ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਨਵੀਆਂ ਜੰਮੀਆਂ ਧੀਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੂਫੀ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਮਲਿਕਾ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨਾਲ ਰੌਣਕਾਂ ਲਗਾਉਣਗੀਆਂ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜ ਦਾ ਵੀ ਸੁਚੱਜਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨਾਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 650-533-4345 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ, ਸੁਣਵਾਈ 28 ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਨੌਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਜਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਦਹੀਆ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 28 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਥਾਣੇ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਐਫਫਾਈਦਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2013-14 'ਚ ਫੇਸਬੁਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਦੱਸ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣੇ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ 14 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਥਿਤ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ 'ਚ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਦ ਲੱਗੀ, ਜਦ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਖਲ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੱਸਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 5 ਸਤੰਬਰ ਤੇ 11 ਸਤੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਪਠਾਣਮਾਜਰਾ ਖਿਲਾਫ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

GoldenKey
LENDING

Grow your business with our Strategic

COMERCIAL LOAN SOLUTIONS

Partner with us for expert guidance and support

Contact Us at

317-620-4100

www.goldenkeylending.com

We speak your Language
English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو

325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202

NMLS 147421

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans
Available in Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859

balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal.sistarmortgage.com

http://www.nmlsconsumeraccess.org

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਰਤ ਬਾਣੀ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ: ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਮਾਹਿਲਪੁਰ: ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰਿਕਾਰਡਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਦੀਆਂ 12 ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਤਮ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਡੀਐਫ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਦੀਆਂ - 'ਕੁਦਰਤੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ, ਮਾਂ ਜਿਹਾ ਲਾਡ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਦਰਸ਼ਨ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੋਹਣਾ ਪਿੰਡ

ਭਾਰਤ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਤਰਲੋਚਨ ਪਠਲਾਵਾ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ।

ਸੈਂਟਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਲੈਂਗਵੇਜਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਰਨਾਟਕਾ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਪੀਡੀਐਫ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਐਸ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਦੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦੇਣ ਬਦਲੇ ਉਸਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਉਥੇ ਉਸਦੀ ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 18 ਬਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 12 ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾਲ 2025 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਲੈਂਗਵੇਜਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਬਾਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ' ਦੀ 1995 ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 25 ਮੌਲਿਕ, 7 ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਅਤੇ 35 ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਤਨਵੀਰ ਮਾਨ, ਹਰਵੀਰ ਮਾਨ, ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸੰਸਥਾ ਸੈਂਟਰਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਲੈਂਗਵੇਜਸ

ਬਣਾਈਏ, ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਬਾਲ ਅਧਿਕਾਰ, ਤਾਇਆ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਰਾ ਸੁਪਨਾ, ਵਜ਼ੀਰ ਦੀ ਲੜਕੀ, ਖੇਡਾਂ ਮਿੱਠੂ ਤੇ ਚਿੱਟੂ ਦੀਆਂ, ਚੰਦ ਤੱਕ ਉਡਾਰੀ ਅਤੇ ਰੱਜ ਰੱਜ ਮਿਲਦਾ ਪਿਆਰ ਬੇਲੀਓ' ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਵਿਚਾਰਕ, ਖੇਡ, ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਐਮ ਪੀ, ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਕੁਮਾਰ ਐਮਐਲਏ, ਜੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਰੌੜੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਕਲੱਬ, ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਖੋਜ ਅਫਸਰ, ਪ੍ਰਿ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜੇ.ਬੀ. ਸੇਖੋਂ, ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਸਟ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾਊ, ਡਾ. ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੀਰ, ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਜਨੇਹਾ, ਸ਼ਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਐਸ.ਪੀ, ਡਾ. ਸਾਂਵਲ ਧਾਮੀ, ਡਾ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਮੋਹੀ, ਮਦਨ ਵੀਰਾ, ਪ੍ਰਫੈਸਰ ਬੀ ਐਸ ਬੋਲੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਤ ਰਾਏ ਕੈਡੇਵਾਲ, ਡਾ. ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ ਰੀਹਲ, ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਆ, ਤਰਲੋਚਨ ਪਠਲਾਵਾ, ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ, ਚੈਚਲ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਸੁਖਮਨ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਸੋਨਾਲੀ ਗਿਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਕੱਤਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 2009 ਬੈਚ ਦੀ ਆਈ.ਏ.ਐੱਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੋਨਾਲੀ ਗਿਰੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ- ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੋਨਾਲੀ ਕੋਲ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਨਸਪ, ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਮਾਲ ਤੇ ਪੂਰਨਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਚਾਰਜ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਰੀਸ਼ ਦਿਆਲਨ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਦਾ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Singh Tax & Accounting Services LLC.

SINGH AUTO & HOME INSURANCE
Individual & Business Tax related Services

ਸੇਵਾਵਾਂ: *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਸੇਵਾ ਜਿਵੇਂ, ਟੈਕਸ ਫਾਈਲਿੰਗ, ਟੈਕਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਐਂਡਿਟ (ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ) ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

* ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Ph: 248-982-2036

Office Locations

Michigan:
36167 Ford Rd. Westland, MI 48185
Minnesota:
6043 Hudson Rd, Suite#399A
Woodbury, Minnesota 55125

Email: STS2021@SinghTaxServices.com;
www.SinghTaxServices.com

Mohan Singh MST
IRS Enrolled agent,
Insurance Agent-
Casualty & Property
Notary Public

ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਬੁੱਤ

ਜਲੰਧਰ: ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਗੀਤਕਾਰ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਉਸਾਰਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਤੇ ਪਾਰਕ 'ਚ ਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੱਥਰ ਦਾ ਬੁੱਤ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਖਾਲੀਪਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਥਰਾਏ ਹੋਏ ਜਾਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਾਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਮਾਣ ਇਸ ਮਹਾਨ ਗੀਤਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਮੁਹੱਲਾ ਵਾਸੀ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਗਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵਸਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਸ ਗੀਤਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ 'ਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਦਾਬਹਾਰ ਗੀਤ 'ਗੋਰੀ ਦੀਆਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਬੁਲਾਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ', 'ਚੁੰਮ-ਚੁੰਮ ਰੱਖੋ ਨੀ ਇਹ ਕਲਗੀ ਜੁਝਾਰ ਦੀ ਅਤੇ 'ਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀਆਂ' ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਹਨ। ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਤੇ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਪਰ ਅੱਜ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਬਲਕਿ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਗੁਮਨਾਮੀ ਤੇ ਗੁਰਬਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਗੁਆਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨੂੰਹ ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 31 ਜੁਲਾਈ

2006 'ਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਸਮਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸੇ ਖੂਹ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, 'ਤੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਦਾ ਬੁੱਤ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਪਾਰਕ 'ਚ ਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਕਰੀਬ 20 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਚੌਧਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਕਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਹੱਲਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖੇਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਬਣਾ ਲਈ। ਸਮਾਰਕ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਇੱਟਾਂ ਵੀ ਭੁਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁੱਤ ਘਰ ਦੇ ਇਕ ਕੋਨੇ 'ਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਦਾ ਇਹ ਬੁੱਤ ਵੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ ਗਏ ਮਹਾਨ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪਾਰਕ

ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਦੇ ਹਨ।

ਮੂੰਹ ਭਾਰ ਖੂਹ 'ਚ ਪਈ ਸੀ ਦੇਹ, ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਇੰਨੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬੇਹੱਦ ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। 13 ਮਈ 1966 ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਡਲ ਹਾਊਸ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਵਿਰਾਨ ਪਏ ਖੂਹ 'ਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਖੂਹ ਦੇ ਐਨ

ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣੈ ! ਅਗਲੀ ਗਲੀ ਦੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਮਾਡਲ ਹਾਊਸ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੁਹੱਲਾ ਵਾਸੀ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੁਹੱਲੇ 'ਚ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਗੀਤਕਾਰ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ 'ਕੀ ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।' ਹਾਂ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਕਤ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਅਦਬ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਠਾਣੇਦਾਰ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਘਰ ਅਗਲੀ ਗਲੀ ਦੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ 86 ਨੰਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵੀ ਕੂੜੇ ਦਾ ਡੰਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਾਇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਪਾਰਕ ਨੂੰ ਵੀਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਾਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਕ ਦੀ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਹੱਲਾ ਵਾਸੀਆਂ

ਸਾਹਮਣੇ ਘਰ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰਬਚਨ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਰਾਤ ਨੂਰਪੁਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਾਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕਦਮ ਖੂਹ 'ਚ ਕੁਝ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਪਰ ਰਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਦੇਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਵੇਰ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ

ਕਿ ਨੂਰਪੁਰੀ ਜੀ ਦੀ ਦੇਹ ਮੂੰਹ ਭਾਰ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। ਗੁਰਬਚਨ ਕੌਰ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੂਹ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਹੈ, ਉਹ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਉੱਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਜੀ-ਰਾਮਜੀ ਲਾਗੂ ਪਤੀ ਤੇ ਛੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਗਿਆ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਦੈਂਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਜੀ-ਰਾਮਜੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਝੂਠੇ ਫਰੇਬ ਦੱਸ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਫ਼ਵਾਹ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕੰਮ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਜੀ-ਰਾਮਜੀ 'ਤੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤਦ ਤੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਕੰਮ 'ਚ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਵੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗੀ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀ-ਰਾਮਜੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਰ ਪੰਚਾਇਤ 'ਚ ਇਕੱਠੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਉੱਪਰੋਂ ਥੋਪੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ, ਬਲਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਕਸਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਯੋਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕੰਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਨਾ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੀ-7 ਰਾਮਜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਪ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸੱਚਾਈ

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 'ਚ 25 ਦਿਨ ਵੱਧ ਕੰਮ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੈਅ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਗਲੇ ਬਜਟ 'ਚ ਜੀ-ਰਾਮਜੀ ਲਈ 1,51,282 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 95 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 60:40 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਪੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਧਨ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਤੇ ਸੀਮਾਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਕਟਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਪਲੱਬਧ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਕਾਰਜਾਂ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਏਗੀ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧੇਗਾ।

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਨਸ਼ਾ ਨਾਸੂਰ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਕੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਨਮੋਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਵਾਂ ਬੇਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰਵਾਲ ਦੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਦਰਦ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਔਰਤ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 14 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਪਤੀ ਤੇ ਛੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਪਤੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਗ਼ਮ 'ਚ ਮੁਰਝਾ ਚੁੱਕੀ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ ਸੀ, ਪਰ ਟੁੱਟੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਾਮੁਰਾਦ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਦੇ ਸੀ। ਘਰ 'ਚ ਪਤੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਛੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਹੱਸਦਾ-ਵਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਸਾਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਕੂਨ ਸੀ। ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਸਾਲ 2012 'ਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਪਤੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹਿਲ ਗਈ। ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਜ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪਰ ਪਿੰਡ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਉਡਣ ਲੱਗੀ।

ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ 2013 'ਚ 34 ਸਾਲ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਵੰਤ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤ 'ਚ ਫਸ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰੋਂ ਅਰਬੀਆਂ ਉੱਠਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਰਚ 2021 'ਚ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦੀਪ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਗ਼ਮ ਹਾਲੇ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜੁਲਾਈ, 2021 'ਚ ਤੀਜੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ 2022 'ਚ ਚੌਥੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੂ ਤੇ ਮਾਰਚ 2023 'ਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਘਰ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਛੇਵਾਂ ਪੁੱਤਰ 20 ਸਾਲਾ ਜਸਵੀਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਵੀ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਮਲਸੀਆਂ ਬਾਜ਼ਨ 'ਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਘਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਛੋਟਾ ਪੋਤਰਾ ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰਹ ਹੈ। ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ,

ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ।

ਨਸ਼ਾ ਵਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਜੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਵਹਿੰਦੇ ਅੱਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਛੁੱਟ ਵੀ ਛੋੜੀ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਵਿਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਜੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਇਹ ਖੇਡ ਇਵੇਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਛੋਟੇ ਤਸਕਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਵੱਡੇ ਮਗਰਮੱਛ ਧੜੇਲੇ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾ ਉੱਜੜੇ।

ਜੇਕਰ ਖਾਮਨੇਈ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਛਿੜ ਜਾਏਗੀ ਜੰਗ

ਤਹਿਰਾਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਜੇਕਰ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਆਗੂ ਅਲੀ ਖਾਮਨੇਈ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਈਰਾਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਈਰਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਈਰਾਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਸ਼ੂਦ ਪੇਜੇਸ਼ਕਿਆਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਕਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਈਰਾਨ 'ਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ।

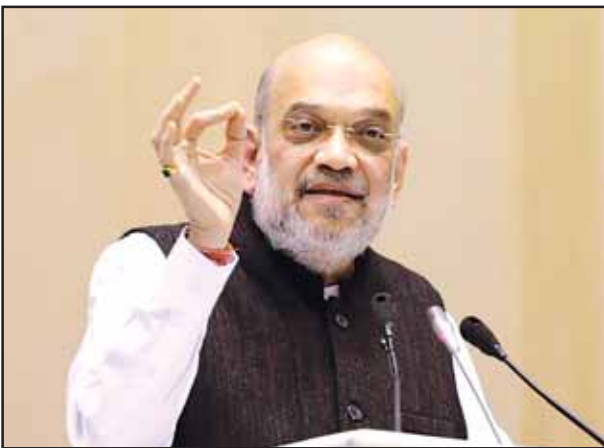
ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਇਬਰਾਹੀਮ ਅਜੀਜ਼ੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਰੋਕ ਦੇ ਛੋੜੀ ਹਟ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ

ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤਹਿਰਾਨ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੇ 28 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਰਾਉਣ ਪ੍ਰਿੰਸ ਰਜ਼ਾ ਪਹਿਲਵੀ ਦੇ ਈਰਾਨੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਈਰਾਨ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਸੀ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵੱਡੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਹਲਚਲ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ, ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਮਸਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੋਗਾ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਠੋਸ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਇਹ ਰਣਨੀਤੀ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਤਹਿਤ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ

ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਆਸੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਰਿਪਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਚੰਗੀ ਪੈੜ ਅਤੇ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ

ਕੁੱਲ 69 ਸੀਟਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਠੋਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੋਗਾ ਰੈਲੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਚੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਿਉ ਦਾ ਹੱਥ ਵੰਡਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਗਏ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਚੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਫਾਹ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਛੱਤ ਵਾਲੇ ਪੱਖੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਮਿਲੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਸਤਿਅਮ ਕੁਮਾਰ (19) ਪੁੱਤਰ ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲੋਨੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਛਿੱਟੂ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਪੱਥਰ ਤੇ ਟਾਈਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਐਵੀਨਿਊ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ। ਉਸ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ

ਦੋਸ਼ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਡੀ. ਬਲਾਕ ਵਿਖੇ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਲੜਕੇ ਲੱਭਣ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਲਟਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਥਾਣੇ ਵਿਖੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਸਖ਼ਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਵੇ: ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਗਰਮੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਉਹ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਡਾ. ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਗੁੱਟਬਾਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਲੁਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਹੱਲ ਤੁਰੰਤ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਲਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਗਾਇਬ

ਕਵੇਟਾ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗੜਬੜਸ਼ੁਦਾ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਬਲੋਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਲੋਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੈੱਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਤਾਬਕ, 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਗੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤੁਸਪ ਖੇਤਰ 'ਚ ਇਮਰਾਨ ਬਲੋਚ ਤੇ ਰਿਜ਼ਵਾਨ

ਬਲੋਚ ਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਕਬਿਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਘਟਨਾ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਖਾਰਾਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਾਸੀ ਓਵੈਸ ਅਹਿਮਦ ਕੰਬਰਾਨੀ ਨੂੰ ਵੀ 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਾਵਨ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਇਕ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਕਬਿਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਬਰੀ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਪੇਨ 'ਚ ਦੋ ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਟੱਕਰ-39 ਮੌਤਾਂ, 122 ਜਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਅਦਾਮੁਜ਼: ਸਪੇਨ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੋ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ 'ਚ 39 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਟ੍ਰੇਨ ਲੀਹ ਤੋਂ ਲੱਥ ਗਈ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਦੂਜੀ ਟ੍ਰੇਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ। ਇਹ 2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਰੇਲ ਹਾਦਸਾ ਹੈ। ਹਾਦਸਾ ਸ਼ਾਮ 7.45 ਵਜੇ ਕਾਰਡੋਬਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਦਮੁਜ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਮੈਡ੍ਰਿਡ ਤੋਂ 360 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੱਖਣੀ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ 122 ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 48 ਹਾਲੇ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖ਼ ਹਨ ਤੇ 12 ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਹਨ। ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮੈਡ੍ਰਿਡ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅੰਡਾਲੂਸੀਆ ਖੇਤਰ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ 200 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਫੁੱਟੇਜ 'ਚ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੋਗੀਆਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਪਲਟੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਯਾਤਰੀ ਟੁੱਟੀਆਂ ਜਾ ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੁਏਤ ਜਦਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਚਰ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਆਸਕਰ ਪੁਏਤੇ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਡੋਬਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੁੱਖਦਾਈ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪੀੜਤਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ

ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਲ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਰੇਨਫੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਰਯੋ ਤੇ ਅਲਬੀਆ ਵਲੋਂ ਆਪ੍ਰੇਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਟ੍ਰੇਨਾਂ 'ਚ ਲਗਪਗ 400 ਯਾਤਰੀ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਮੈਡ੍ਰਿਡ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ। ਇਰਯੋ ਟ੍ਰੇਨ ਮਲਾਗਾ ਤੋਂ ਮੈਡ੍ਰਿਡ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖਬਾਰ ਐੱਲ ਪੇਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਦੂਜੀ ਟ੍ਰੇਨ ਹੁਏਲਵਾ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਟੱਕਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਪਗ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ ਦਾ

ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਟ੍ਰੇਨ 'ਚ ਸਵਾਰ ਲੁਕਾਸ ਨਾ ਦੇ ਯਾਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਡਰਾਉਣੀ ਫਿਲਮ ਵਾਂਗ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਿਆ। ਪੂਰੀ ਟ੍ਰੇਨ ਹਿੱਲ ਗਈ। ਰੇਲ ਗੱਡੀ 'ਚ ਸਵਾਰ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੱਕਰ ਮਗਰੋਂ ਇੱਥੇ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਭੂਚਾਲ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2013 'ਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਰੇਲ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ 'ਚ 80 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ 'ਚ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਗ਼ੈਰ ਫਿਰਕੂ ਕਰਾਰ

ਢਾਕਾ: ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2025 'ਚ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਮੰਦਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਫਿਰਕੂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੰਸਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 9 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਕਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2025 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਪਰੀਆਂ 645 ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਨਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚੋਂ 71 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਕਾਰਨ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਭੰਨਤੋੜ ਦੀਆਂ 38 ਘਟਨਾਵਾਂ, ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀਆਂ ਅੱਠ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 23 ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਮੰਦਰਾਂ 'ਚ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੋੜਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ, ਭੜਕਾਊ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਤੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ 50 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 574 ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈਆਂ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ, ਚੋਰੀ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ 172 ਗ਼ੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਾਬੂ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ: ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਘਣੀਆਂ ਕੇ ਦੇ ਨੇੜਿਓਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਹੱਦ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਬੀਰ ਸੈਦੂਲ ਖਾਨ (60) ਪੁੱਤਰ ਔਬੁਲਾ ਖਾਨ ਪਿੰਡ ਬੇਗਮਪੁਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੁੜਤਾ ਤੇ ਹਲਕੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪਜਾਮਾ, ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਬਲੇਜ਼ਰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ: ਮੋਦੀ

ਕਾਲੀਆਬੋਰ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਾਮ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਏਜੰਡਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ, ਇਸੇ ਲਈ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਾਹ-ਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਨਿਗਮ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵੋਟਰ ਸੁਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅਸਾਮ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਖਾਤਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਘੁਸਪੈਠੀਏ ਜੰਗਲਾਂ, ਪਸ਼ੂ ਗਲਿਆਰਿਆ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਅਸਾਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨੇਗਾਓ ਵਿਚ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅੱਜ ਭਾਜਪਾ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮੇਅਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਅਦ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀਟਾਂ ਜਿਤਵਾਈਆਂ। ਮੁੱਖਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੁਣ ਚੌਥੇ ਜਾਂ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ

ਕਾਜ਼ੀਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਸੇ ਗੈਂਡੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਮੋਦੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ 2025 ਵਿਚ ਕਾਜ਼ੀਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਂਡੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। 2013 ਤੋਂ 2014 ਵਿਚ ਦਰਜਨਾਂ ਇਕ ਸਿੰਗ ਵਾਲੇ ਗੈਂਡੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਵਨ ਦੁਰਗਾ ਜ਼ਰੀਏ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਜ਼ੀਰੰਗਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਮੌਤ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ: ਨੰਗਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਸੜਕ 41 ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਚਾਚੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ਼ਵ ਸ਼ਰਮਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰ ਦੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕੇਸ਼ਵ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਮੰਗਣੀ

ਲਈ ਘਰ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦੇਹ ਭਾਰਤ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਕੋਲਕਾਤਾ: ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁਰਸ਼ਿਦਾਬਾਦ ਦੇ ਬੇਲਡਾਂਗਾ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਸਦੁਦੀਨ ਓਵੈਸੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮਜ਼ਲਿਸ-ਏ-ਇੱਤੇਹਾਦੁਲ ਮੁਸਲਮੀਨ ਦੇ ਆਗੂ ਮਤਿਊਰ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਹੈ ਕਿ ਰਹਿਮਾਨ ਹੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਤੋੜਭੰਨ ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 30 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਧਾਮੀ ਦਾ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸਿਪਾਹੀ ਕਹਿਣਾ ਮੰਦਭਾਗਾ: ਮਾਨ

ਮਜੀਠਾ: ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸਿਪਾਹੀ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਣ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਭਲਾਈ ਦੀ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜੀਠਾ ਵਿਚ ਕਹੀ। ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ 11.32 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ 23 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਡਰ, ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਦੌਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੀ ਮਜੀਠਾ ਇਲਾਕਾ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1919 ਵਿਚ ਜੱਲਿਆਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕਤਲੇਆਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ 'ਜਰਨੈਲ' ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦੋਵਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਮਿਲੀਭਗਤ ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤ ਭਰੇ ਸੂਬੇ ਦੀ

ਸੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਡਰ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੋਝੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਉੱਧਰ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਾਈ। ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਐੱਸਆਈਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਸਾਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਮਕਸਦ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।

ਤਲਬੀਰ ਗਿੱਲ ਹੋਣਗੇ ਮਜੀਠਾ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਉਮੀਦਵਾਰ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਜੀਠਾ ਤੋਂ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਤਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਜੀਠਾ ਦੇ ਲੋਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੋਧਣ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਖ਼ੁਦ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣ।

ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ: ਆਤਿਸ਼ੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਨੇਤਾ ਆਤਿਸ਼ੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਹੀ, ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਤਾਂ 6 ਜਨਵਰੀ, 2026 ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬ ਸਪੀਕਰ ਵਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਤਿਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ 19 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ।

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਨਵੰਬਰ 'ਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 350ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੂਰਬ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਆਮ ਆਦਮੀ

ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕਾ ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨੋਟਿਸ 'ਚ 'ਸਦਨ 'ਚ ਗਤਬਤ' ਅਤੇ 'ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ' ਵਰਗੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਦੱਸੇ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ, ਜਾਂ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ 'ਅਪਮਾਨਜਨਕ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਚ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੇ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ 'ਉਸ ਤਰੀਕ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਅਸਲ ਵਿਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ' ਮੰਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੀਕਰ ਤੋਂ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

9 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਬਰਨਾਲਾ: ਕਰੀਬ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਗਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗੁਰਮ ਦੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਉੱਥੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (24) ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 'ਚ 18 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਬਰੈਂਪਟਨ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਰੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। 17 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੀ ਅਠਾਰਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ

ਪੈਲਾਟਾਈਨ: ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਅਠਾਰਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ. ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਕੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਨੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਥੇ ਹੀ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹੋਈਆਂ ਕਾਰਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 350 ਵਰ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਂਦ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਖਨਊ ਵਾਲੇ, ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ - ਭਾਈ ਅਨਮੋਲ ਸਿੰਘ ਰਤਨ ਗੰਗਾਨਗਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਥੇ, ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਵੇਰੇ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ ਸਭ ਅਰਦਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਚਤੁਰੀਕਲਾ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਔਲਖ ਨੇ ਸੰਨ 2008 ਤੋਂ ਹੋਈਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

1. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ ਗਲੇ ਸਤੇ ਰੁੱਖਾਂ, ਝਾੜੀਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰ ਹੁਣ ਤੱਕ 779 ਫੁਲਦਾਰ, ਫੁਲਦਾਰ, ਅਤੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

2. ਸੰਨ 2008-09 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰ ਰੰਗ ਰੋਗਨ ਕੀਤਾ।

3. ਸੰਨ 2011 ਤੋਂ 2018 ਤੱਕ ਉਤਰ-ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਏਕੜ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰ ਸੰਨ 2021 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 127 ਫੁਲ, ਫੁਲਦਾਰ, ਰੁੱਖ ਸੇਵਕਾਂ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲਾਏ ਗਏ।

4. ਸੰਨ 2016 ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ 300 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹਾਦਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਕੇ (A V ਕਮਰੇ

ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸਾਂਝੀ

ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ) ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. ਅਗਸਤ 2017 ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲ ਨੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 6/7 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 4 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਮੇਜਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਜੀ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਪਾਵਰ ਟੂਲ, ਅਤੇ ਹੈਂਡੀ ਟੂਲ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

10. ਇਸ ਵਕਤ ਗੱਡੀਆਂ, ਗੋਲਫ ਕਾਰਟ, lawnmowers, ਟੂਲ, ਕਮਪ੍ਰੈਸਰ ਆਦਿ ਕਰੀਬ 80/90 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਸਭ

ਹੈ ਜੋ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਕਰੀਬ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਮੁਰੰਮਤ, ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਸਕਰੱਬਰ ਜਨਵਰੀ 2025 ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਫਰਸ਼ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

3. ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ \$5905/-

ਇਹ ਮਾਇਆ ਦੂਸਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਕਿਆਂ, ਮੋਰਚਿਆਂ, ਘਲੂਘਾਰੇ, ਅਤੇ ਗੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ, ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ, ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੰਨ 2023 ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ

ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ:

1. ਸਪਰਿੰਗ ਸੇਵਾ: 4 ਅਪਰੈਲ, 2026, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ
2. ਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਸੇਵਾ: 11 ਜੁਲਾਈ, 2026, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ
3. ਪੱਤਝੜ ਦੀ ਕਾਰਸੇਵਾ: 31 ਅਕਤੂਬਰ, 2026, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ, ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ।

ਝੱਜ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 1050 ਧਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਟੈਕਸ Exempt ਕਰਵਾਈ।

6. ਸੰਨ 2019 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਰੰਗ ਰੋਗਣ, ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਲੱਗੀਆਂ ਐਲ ਈ ਡੀ ਲਾਈਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮਰਹੂਮ ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਟੀਮ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

7. ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 29 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

8. ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲਾ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਔਜ਼ਾਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

9. ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਕ

ਸੰਗਤਾਂ, ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

11. ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ ਸਿੱਖ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਗੈਲਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ 15 ਤਸਵੀਰਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਵਲੋਂ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

2025 ਵਿੱਚ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ

1. ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਖਰੀਦੇ 90 ਫੁਲ, ਫੁਲਦਾਰ, ਅਤੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 1280 WS, 1050 DA, ਅਤੇ ਵਨੋਟਕਾ ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ। ਜਲਦੀ ਸਰਦੀ ਆਉਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਬਚੇ 6 ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਨੋਟਕਾ ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ 2 ਰੁੱਖ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਪਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਏਹਨਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਵਾਈ ਸਮੇਤ ਕਰੀਬ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ

ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕਾਰਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੱਜਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਦਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ

1. ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ, ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ, ਅਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧੀ ਵੇਖ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕ ਯੂ ਕੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜਥਾ 2023 ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਆਫ ਵਰਲਡ ਰਿਲੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਦਿੱਖ ਵੇਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

2. ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਵਲੋਂ ਰੁੱਖ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

3. ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਦਿੱਖ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜੈਵਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਸਮੇਂ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਨੁਸ਼ਖੇ ਦੱਸੇ।

ਸ. ਔਲਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2025 ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਚਤ ਕਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ। ਨਵੀਂ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਕਿਤਾਬਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇੰਟਰਨਲ ਐਂਡਿਟ, ਰੈਕਰਡ, ਅਤੇ ਲੀਗਲ ਇਸ਼ੂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰ, ਸਾਬਕਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ, ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸੰਨ ਵਾਈਜ਼ ਕਰ 350 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਨਿਦਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਦੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਅਤੇ whatsapp ਦਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੇ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਨ, ਮਨ, ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸੇਵਕ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਨ ਜੋ ਸੰਨ 2008 ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਬੋਬ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਇਕਜੁਟਤਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਭਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਬਘੇਲ ਸ਼ਾਇਦ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਾਂਗਰਸ 2027 ਵਿੱਚ 2002 ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਦੁਹਰਾਏਗੀ। ਕਾਰਜ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰ ਕੇ ਸੂਬਾ ਵਿਚਾਰਜ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਸਤਖਤ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 32 ਜੱਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਗੈਰ-ਜੱਟ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਦਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਲਾਬਿੰਗ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 32 ਜੱਟ ਆਗੂਆਂ

ਦਾ ਪੱਤਰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 42 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੈਰ-ਜੱਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੂਬਾ

ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ। ਚੰਨੀ ਨੇ ਦੋ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਚੰਨੀ ਐਸਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਆਬਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਐਸਸੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਮਾਲਵਾ ਅਤੇ ਮਾਝਾ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਘੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ 2022 ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਦੁਹਰਾਏਗੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਧੜਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਵਜੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੜੇ।

ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਦੌੜ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਹੈਲਥ ਕਾਰਡ ਲਈ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ: ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 22 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਫ਼ਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹੈਲਥ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਲਾਜ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਖਰਚ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਕੇਗੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਵਸੂਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੁਕਸਤਰ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ, ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹੈਲਥ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 50 ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫ਼ਆਈਆਰ ਦਰਜ

ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਬਰਦਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਮੁਕਸਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਲਰ ਵਾਲਾ ਵਾਸੀ ਸੀਐੱਸਸੀ ਸੈਂਟਰ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੀ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

24 ਜਨਵਰੀ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ

ਭਾਰਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਏਕਨਾਥ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਟ੍ਰਿਪਲ-ਇੰਜਨ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕੇਂਦਰ, ਰਾਜ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੱਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਧਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਵਨਿਰਮਾਣ ਸੈਨਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਜਿੱਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਿਆਹੀ ਨੂੰ 'ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ' ਜਾਂ 'ਇੱਕ ਰਿਮੂਵਰ' ਨਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਆਹੀ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਤਨਵੀਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਸਰ ਸਿਆਹੀ ਫਿੱਕੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਉਂਗਲੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿਆਹੀ ਫਿੱਕੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਿਰਫ਼ ਨਹਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉਂਗਲ ਤੋਂ ਹਟ ਗਈ। ਸਿਆਹੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਠਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰ ਵੋਟ ਪਾਉਂਦੇ ਵੀ ਫਤਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਦਮ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ 'ਮੁੱਥਈ ਮਿਰਰ' ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਸੀ। 'ਮਿਰਰ' ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦਬਾਅ ਵਧਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਿਨੇਸ਼ ਵਾਘਮਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚੈਕ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ, ਕੀ ਨਹੁੰ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਸਿਆਹੀ 'ਚ ਸਿਲਵਰ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ ਨਾਮਕ ਰਸਾਇਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਵਾਘਮਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੋਲਿੰਗ ਬੁਥਾਂ 'ਤੇ ਸਿਆਹੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਕਰ ਪੈਨਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਪੈਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਐੱਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਮਾਇਕਰੋ (ਸੁਖਮ) ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਮੁਕਾਮਾਂ 'ਤੇ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਦੂਜਾ ਮੈਕਰੋ (ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ) 'ਤੇ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਰਕੇ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਜੋੜਨਾ। ਇਹ ਮਾਇਕਰੋ ਤੇ ਮੈਕਰੋ ਪੱਧਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਹੋਰਾਫੇਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਐੱਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਤਹਿਤ 128 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨਾ ਹੰਗਾਮਾ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਜੇਕਰ ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ 6 ਭਰ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮੁੜ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ 243 ਸੀਟਾਂ 'ਚ 65 ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮੁੜ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 'ਫਾਰਮ 6 ਭਰਿਆ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਫਾਰਮ 6 ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਕਤ ਫਾਰਮ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ 6 ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ (18 ਸਾਲ) ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ, ਜਦਕਿ 65 ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਕਤ ਫਾਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫਾਰਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ, ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ ਫਾਰਮ 'ਚ ਆਧਾਰ ਵਰਗੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ, ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐੱਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਾਹੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਉਸੇ ਫਾਰਮ 6 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੋਟਾਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਉਧਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਜੇ ਰਾਉਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਗਾਇਬ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਵਨਿਰਮਾਣ ਸੈਨਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਰਥਕ ਵਧੇਰੇ ਸਨ।

ਅਖੀਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਹੱਥਕੰਢੇ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਚੋਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਇਸ ਸਾਲ ਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਦਰਮਿਆਨ

ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 2047 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ, ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਇੰਦੌਰ ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਸੁਪਨੇ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

24 ਦਸੰਬਰ 2025 ਤੋਂ 6 ਜਨਵਰੀ 2026 ਦਰਮਿਆਨ ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਭਾਗੀਰਥਪੁਰ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਠ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੈਂਕੜੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣੇ ਪਏ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ 2024-25 ਵਿਚ 'ਸੁਪਰ ਲੀਗ' ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਿਆ, ਪਰ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਰੀ
ਫੋਨ: 9815802070

ਸਾਫ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤਰਮੇ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਇੰਦੌਰ ਦਾ ਇਹ ਦੁਖਾਂਤ ਜਦੋਂ ਖ਼ਬਰਾਂ 'ਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪੂਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿੰਨੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2026 ਵਿਚ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੇ 22 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 26 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਫੈਲਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ 2500 ਲੋਕ ਬਿਮਾਰ ਹੋਏ ਵਿਖਾਏ ਗਏ, ਜਦ ਕਿ 34 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਤਨੇ ਹੀ ਬੇਹਾਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿ-ਗਰੀਬ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਰਮਨਾਕ ਸਚਾਈ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਇਸਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ। ਤਬਦੀਲੀ ਤਦ ਆਏਗੀ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿ-ਪਛੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲ ਜੋ ਗਰੀਬ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਜੋ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਛੁੱਟਪਾਥਾਂ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਹੋ-ਜਿਹੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਾਫ਼ ਹਵਾ, ਨਾ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ।

ਅੱਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਭਰਨੇ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਮੰਗਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਚ ਫ਼ਰਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਕਿ ਤਕਨੀਕਾਂ 'ਚ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇੰਦੌਰ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਗਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ?

2047 ਤੱਕ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ, ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁੱਲ ਅਬਾਦੀ ਤਾਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਤਦ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਕਿਵੇਂ ਮੀਟੀਏ ਕਿ ਕੁੱਲ 144 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਿਚੋਂ 80 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਰਧ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ? ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਆਮਦਨ 2818 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜੋ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਗਭਗ ਸਿਫ਼ਰ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ।

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਜਪਾਨ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਯੂਰਪ ਦੇਸ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹਨ। ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਇਹੋ-ਜਿਹਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇ। ਉਦਯੋਗਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਆਮਦਨ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਫਿਨਲੈਂਡ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ ਹਨ। ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹੈ।

ਬਿਨਾਸ਼ਕ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਉਪਰਲੀਆਂ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ, ਚੀਨ, ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਜਪਾਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਾਲੀ ਵੀ ਨਿਮਨ ਮੱਧ ਆਮਦਨ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਆਮਦਨ 137ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਆਮਦਨ 'ਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਦਾ ਇਹ ਪਾਤਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹਤਾ ਅਮੀਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ 'ਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਆਮਦਨ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਉਹ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਕਿਹੋ-ਜਿਹੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜਪਾਨ, ਜਰਮਨੀ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਣਨ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਜਿਹਤੀਆਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਧੁਰਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਮੁੱਖ ਮੋੜ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਗੁਣੀ ਜਿਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਬੁਢਾਪਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸੈਂਕੜੇ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਾਧਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੁੱਬਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ।

ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਪੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪੇਟ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤਸਵੀਰ ਅਤਿਅੰਤ ਭਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ 'ਚ 2025 'ਚ 3 ਕਰੋੜ ਤੋਂ

ਵੱਧ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1000 ਪਿੰਡੇ 42 ਬੱਚੇ (2020 ਦਾ ਡਾਟਾ) ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰੀ ਰੋਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਇਨਸਾਫ਼।

ਸੁਚੱਜੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖਲਾਅ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੀ। ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਕਾਨੂੰਨ, ਲੋਕਤੰਤਰ, ਬਰਾਬਰੀ, ਇਨਸਾਫ਼ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਧਰਮ ਦੇ ਲਬਾਦੇ ਹੋਣ ਦਫ਼ਨ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਬੇਈਮਾਨ ਸਿਆਸਤ ਉਭਰੀ ਹੈ। ਹੈਂਕੜਬਾਜ਼ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਦੁੱਰਬਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰ ਕੇ, ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਟਾ-ਸਮਾਜ ਸੁੰਘੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਸਮੇਤ ਖੇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਸੁੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਡਾਕਾ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਘੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸ਼ੇਖਰਿਲੀ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵਾਂਗਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦ ਤੱਕ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਅਧੂਰੇ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਿਹੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ 'ਚ ਪਾਤਾ ਵੱਧ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਵਰਗੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਰੀਬ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ ਕਿੱਥੇ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ 'ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ' ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਏਗਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੌਵੇਂ ਸਾਲ 2047 ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਵੱਡੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਬਾਦੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਸਮਾਨਤਾ ਘਟਾਉਣੀ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਂਤ ਦੇ ਸਿਰਜਣੇ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ-ਬੱਚੇ, ਨੌਜਵਾਨ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਭ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਤੁਲਿਤ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 78 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ, ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਹ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਤਦੇ ਭਾਰਤ 'ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ' ਬਣੇਗਾ।

ਉੱਥੇ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਤਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਰਾਜ ਵਧੀਆ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਯਤਨ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹੋਣ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੰਭ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਹੋਵੇ, ਸਖਸ਼ੀ ਉਭਾਰ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਭਾਗ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਇਹ ਲੋਕ-ਸੁਪਨੇ ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਰਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਛੱਜ ਵਿਚ ਛੱਟਤੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ

ਕਦੇ ਲੱਗਾ ਸੀ 'ਮੋਰਚਾ' ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ, ਫਿਰੰਗੀ ਲਿਆਏ ਸੀ ਚਾਬੀਆਂ ਝੱਟ ਭਾਈ।
ਦਿੱਲੀ ਦੇਵੇ ਨਾ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਮਿਲਣ ਦਾ ਵੀ, ਨਿਰਾਦਰ ਲਿਆ ਨਿਕੰਮਿਆਂ ਖੱਟ ਭਾਈ।
ਹੁਕਮ ਕਰੇ 'ਭਰਦਾਨ' ਤਾਂ ਦੇ ਦੌੜ ਪੈਂਦੇ, ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਲਿਆ ਚੌੜ-ਚਪੱਟ ਭਾਈ।
ਭੇਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜੀ, ਦਿੱਤਾ ਕੌਮੀ ਇਤਹਾਸ ਨੂੰ ਕੱਟ ਭਾਈ।
ਹੋਰ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਦੱਸੋ ਜੀ ਗਿਲਾ ਕਾਹਦਾ, ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਕਰੀ ਨਾ ਘੱਟ ਭਾਈ।
ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਬਣੀ ਸੀ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ' ਜੋ, ਪਾ ਕੇ ਛੱਜ ਵਿਚ ਰਹੇ ਐ 'ਛੱਟ' ਭਾਈ।

ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ: ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਸੰਗੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਧ ਰਹੀ ਕਸ਼ੀਦਗੀ

ਵੇਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਉੱਪਰ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਦਾ ਛੱਟਾ ਦੇ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕੋਲਾਸ ਮਾਦੁਰੋ ਤੇ ਉਸਦੀ ਜੀਵਨ-ਸਾਥਣ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਧੌਸ ਹੋਰ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਤੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ, ਇਰਾਨ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ, ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਤਾਜ਼ਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹਨ।

ਇਸੇ ਲੜੀ 'ਚ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਟਾਪੂ ਉੱਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਧਾੜਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੀਹ ਲੱਖ ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਵੀ ਵੱਧ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਮਹਾਸਾਗਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਟਾਪੂ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਨ ਸਲਤਨਤ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਰਮਿਆਨ ਤਣਾਅ ਤੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ—ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨਾਲ, ਜਿਸਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਲਤਨਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸੰਗੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਹੈ ਅਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨਾਟੋ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਟਾਪੂ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਖੱਬੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਗਿਰਝਾ ਅੱਖ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਖਣਿਜ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ, ਉੱਥੋਂ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਟਾਪੂ ਅਜਿਹੇ ਖਣਿਜਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ ਜੋ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ 'ਅਤਿ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੱਚੇ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ' ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1867 ਵਿਚ ਰੂਸ ਤੋਂ ਅਲਾਸਕਾ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਿਲੀਅਮ ਐੱਚ. ਸਿਉਅਰਡ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਆਲਮੀ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ 'ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਆਪਣਾ ਫ਼ੌਜੀ ਅੱਡਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉੱਤਰੀ-ਪੱਛਮ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਪਿਟਫਿਕ ਸਪੇਸ ਬੇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਥਾਈ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। 1946 ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਅਜੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੀ ਬਸਤੀ ਸੀ, ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈਰੀ ਐਸ. ਟਰੂਮੈਨ ਨੇ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਟਾਪੂ ਬਦਲੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਨੂੰ 10 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਪਨਹੇਗਨ ਨੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਭੇਤ 1991 ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਸ ਧਾੜਵੀ ਮਨਸੂਬੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਅਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿਚ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਵੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠ ਲਈ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਟੋ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਲਈ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਵੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਬੇਲਗ਼ਾਮ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਯੂਰਪੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ-ਅਮਰੀਕਾ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਉਂਤੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਰਪੀ ਰਾਜਦੂਤਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਉਂਤੇ 93 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਜਵਾਬੀ ਟੈਰਿਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ 27 ਮੈਂਬਰ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਸੱਦ ਲਿਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਯੂ.ਕੇ. ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਦਰਜਨ ਫ਼ੌਜੀ ਭੇਜਣ ਦੀ ਸੰਕੇਤਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਯੂਰੋ-ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ' ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਪ੍ਰਤੀ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਹਾਲੀਆ ਐਲਾਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਟੋ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਦਰ ਦੇ ਇਹ ਤੇਵਰ ਕਿਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਪਾਦਕ

ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੋਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਹਾਰਕ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਪਰ ਡੈਨਮਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਵਧੀਕ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਡੈਨਿਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਟਾਪੂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਨਾਟੋ ਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਧ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਤੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਯੂਰਪ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਪੱਖੀ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਰਸੁਲਾ ਫੋਨ ਡਰ ਲੇਯੇਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਰਮਿਆਨ ਗੱਲਬਾਤ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਡੈਨਮਾਰਕ ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।... ਯੂਰਪ ਇਕਜੁੱਟ, ਤਾਲਮੇਲ 'ਚ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਬਰੈਗਜ਼ਿਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂ.ਕੇ. ਦੀ ਸਟਾਰਮਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੀਰ ਸਟਾਰਮਰ ਨੇ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਸੰਗੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਧਾ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਮੈਨੂਅਲ ਮੈਕਰੋਨ ਨੇ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਟੈਰਿਫ਼ ਡੰਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ 'ਟਰੇਡ ਬਲੁਕ' ਹਥਿਆਰ (ਐਂਟੀ-ਕੋਟਰੇਸ਼ਨ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ - ਏਸੀਆਈ) ਵਰਤਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਪਰ ਯੂਰਪੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਕਿਆਂ (ਡਿਫੈਂਸ ਸਮੇਤ) ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ, ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਤੀ ਤੇ ਟੈੱਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਯੂਰਪੀ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕਜੁੱਟ ਰਾਇ ਅਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਭੜਕੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਡੈਨਮਾਰਕ, ਨਾਰਵੇ, ਸਵੀਡਨ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਯੂ.ਕੇ., ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫਿਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਆਰਥਕ ਝਟਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਟੈਰਿਫ਼ ਯੁੱਧ ਛੇੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਪਰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 10% ਟੈਰਿਫ਼ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 25% ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ 10% ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ 15% ਟੈਰਿਫ਼ ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਇਹ ਕਦਮ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦਰਮਿਆਨ ਵਪਾਰ ਉੱਪਰ ਤਬਾਹਕੂਨ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਮੌਤਵਾਂ ਟੈਰਿਫ਼ ਵਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਧਾੜਵੀ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੂਜੇ ਆਲਮੀ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਨਾਟੋ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੂਰਪੀ ਤਾਕਤਾਂ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਨਾਟੋ ਗੱਠਜੋੜ ਟੁੱਟ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਸੰਗੀਆਂ' ਦਰਮਿਆਨ ਟਕਰਾਅ ਵਧਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਮਕੀ ਮਹਿਜ਼ ਭੜਕਾਉ

ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ: ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ 'ਸੰਗੀਆਂ' ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਤਾਕਤ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਅਸੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਟੱਲ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੰਸਾਰ ਚੌਧਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ

ਟਰੰਪ ਦੀ 'ਨੈਤਿਕਤਾ' ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪਸਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਮੂੰਹਫਟ ਕੁੱਢਰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ 'ਲੋਕਤੰਤਰ,' 'ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ,' ਅਤੇ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ' ਦਾ ਦੰਭ ਰਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾੜਵੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਕਤਲੇਆਮ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੂਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਾਤਰ ਫ਼ੌਜ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਬਜਟ ਵਿਚ 50% ਵਾਧੇ - 1 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ 1.5 ਡੇਢ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਕਰਨ - ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਗਲ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਤਾਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦਾ 500-700 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਮੁੱਲ ਵੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਐਨਥੀਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸਿੱਧੀ ਖ਼ਰੀਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਦਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: 'ਫਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬਦਲੇ ਉੱਥੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਇਕ ਆਪਹੁਦਰੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਦੀ ਸਨਕ ਜਾਂ ਪਾਗਲਪਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਫਾਸ਼ਿਸਟ ਯੁੱਧਨੀਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਚੌਧਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਤਮਾਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਰੋਕਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਮਖੁੱਲ੍ਹਾ ਫ਼ੌਜੀ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਤਾਕਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਹ

'ਯੁੱਧਨੀਤੀ' ਸਿਰਫ਼ ਜੰਗ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੀ—ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਆਲਮੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਏਜੰਡਾ 'ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ' ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੇਲਗ਼ਾਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਸੂਬਾ ਪੁਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੰਪ ਨਵੇਂ ਰੂਪ 'ਚ 'ਮੋਨਰੋਵੇ ਮੱਤ' ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ: ਅਮਰੀਕਨ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ

ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੱਚ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਤਾਕਤ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਰੋਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨ ਕਾਂਗਰਸ, ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜਾਂ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਭ ਕਾਸੇ ਉੱਪਰ ਕਾਂਟਾ ਮਾਰਕੇ ਦੋ-ਟੁੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਉੱਪਰ ਉਸਦੀ 'ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕਤਾ', 'ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ' ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੋਈ 'ਰੋਕ' ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ 'ਓਹੀ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ।' ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੇਕਰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ 'ਨੈਤਿਕਤਾ' ਕਰਕੇ! ਟਰੰਪ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 'ਮੈਂ' ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ', ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ। ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਬਹਾਨਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਅਸਲ ਚਿੰਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ-ਫਾਸ਼ਿਵਾਦ ਦਾ ਅਸਲੀ ਚਿਹਰਾ ਹੈ: ਅਜਿਹਾ ਰਾਜ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕੜੇ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਹਾਂ-ਤਾਕਤਵਰ ਦੀ 'ਮਿਹਰਬਾਨੀ' ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਧੜਵੇਲ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੀ 'ਨੈਤਿਕਤਾ' ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਪਸਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਮੂੰਹਫਟ ਕੁੱਢਰ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਉੱਪਰ 'ਲੋਕਤੰਤਰ,' 'ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ,' ਅਤੇ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ' ਦਾ ਦੰਭ ਰਚ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾੜਵੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਕਤਲੇਆਮ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੂਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਾਤਰ ਫ਼ੌਜ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਬਜਟ ਵਿਚ 50% ਵਾਧੇ - 1 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ 1.5 ਡੇਢ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਕਰਨ - ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਦਾ ਘੋਰ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਧੜਾ ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣਾ ਸੰਸਾਰ ਢਾਂਚਾ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਹੁਣ ਮੁਆਫ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲਾ ਹੁਕਮਰਾਨ ਗੁੱਟ ਸੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਫ਼ੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਦਬਾ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੱਛਮੀ ਅਰਧ-ਗੋਲੇ ਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਇਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਕਟ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਾਕਤਾਂ ਵਸੀਲਿਆਂ, ਮੰਡੀਆਂ, ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ, ਫ਼ੌਜੀ ਅੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਖਰੀਦ-ਭੇਤ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ: ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਗੁੱਟ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਉਸਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਖਰਿਭੇਤ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਕਰੂਰ ਅਤੇ ਘੋਰ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਉਸਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਹੈ: ਮੁਲਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ, ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਦਮ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇਹੀ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਭੁਗਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਾ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਵੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਲ-ਪਲ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ

ਚੋਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ-ਫਿਲਾਸਫਰ ਦਾ ਸਾਲ 2026 ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼

ਆਪਾਂ, ਇਕੱਲੇ ਇਨਸਾਨ, ਓਹ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਾਂ ਅਕਸਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਹਰ 'ਚੋਣ' (Choices) ਅਤੇ ਹਰ ਪਲ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਸਿਰਫ ਕਲੰਡਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ, ਇੱਕ ਦੇਰਾਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਆਉਣ

ਇੰਜ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +1 647 640 2014

ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਕੱਲਾ ਵੱਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਇਹ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੋਟੇ-ਫ਼ੋਟੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਜੋ ਕੁਝ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਜੋ ਆਦਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਓਹ ਅਚਿੱਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ 2026 ਦਾ ਰਾਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਸੋ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛੀਏ ਕਿ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਨੂੰ ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਲੰਘਣ ਦਿਆਂਗੇ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਾਂਗੇ?

ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਐਸੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਹਨ ਜੋ ਸੁਬਾ ਉਠਣ ਵੇਲੇ ਸਧਾਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਵਰਗੇ ਹੀ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਤਾਕਤ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸੀਮ ਸਰੋਤ ਵਾਂਗ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਨ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਲ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਪਰ ਸਚਾਈ ਵਧੇਰੇ ਬੇ-ਲਿਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਮੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਵਾਇਦੇ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਓਹ ਸਭ ਐਸੀਆਂ ਅ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਬੀਜ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ (Choices), ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬੀਜ ਦਾ ਫਲ ਸਾਡੇ 2026 ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜਟਿਲ ਉਪਜ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਨ, ਆਦਤਾਂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੋਟੇ-ਫ਼ੋਟੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ, ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੇਦਨ-ਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ ਸਿਰਫ 24 ਘੰਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੂਖਮ ਫੈਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਚਾਲ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਬਾ ਜਲਦੀ ਉਠਣ, ਬਿਸਤਰੇ 'ਚ ਹੀ ਪਏ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖੁਰਾਕ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨਾ। ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿੱਖਣ 'ਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਲਾਉਣਾ ਜਾਂ ਧਿਆਨ-ਭਟਕਾਊ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਓਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕੰਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਚ ਅਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਵਿੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਭਰ

ਜੁਵਾਲ ਨੇਆ ਹਰਾਰੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ-ਫਿਲਾਸਫਰ, ਭਵਿੱਖ-ਵਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਚਿੰਤਕ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਦੂਰ-ਰਸ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਤਕਨੋਲੋਜੀਕਲ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ 'ਬੈਸਟ-ਸੈਲਰਜ਼' ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ 65 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ, ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੇਖ ਛਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਓਹ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁਗ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ, ਅਲਗੋਰਿਥਮਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੋਲੋਜੀਆਂ ਦੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਤੰਤਰ 'ਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਲ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲਸਫਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੋਇਆ ਹੇਠਲਾ ਸੰਖੇਪ ਸੰਦੇਸ਼ (2026 ਦੇ ਸਾਲ ਲਈ), ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਹੈ।

ਸਕੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੀ 'ਕਿਸਮਤ' ਹੀ ਸਾਡਾ ਰਾਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੂੜ੍ਹ-ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਯਥਾਰਥ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਜ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਲਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਪਰ ਅਸਥਾਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਧ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਓਹ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੁਹਾਰਤ, ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼-ਹੀਣ ਹੋ ਕੇ ਵਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਬਚਾ ਲੈਣਗੇ।

'ਅੱਜ' ਦੇ ਨਿਰਣਿਆਂ ਅਤੇ ਅਮਲਾਂ 'ਚ ਓਹ ਸਮਰੱਥਾ ਛੁਪੀ ਹੈ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਪਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਅਜਾਈਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਸ਼ਾਲੀ ਉਪਯੋਗ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਐਸਾ ਦਿਸ-ਹੱਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਅਖੀਰ 'ਚ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾਂਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਭਰਮ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਪਲਾਂ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਪਲ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀ, ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਕੋਈ ਤਕਨੀਕ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਓਨੀ ਦੇਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਈਏ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਸਹਿਮਤੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਬਲਿਕਤਾਵਾਂ ਨਿਯਤ ਕਰਦੇ, ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਜਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਭ ਸਾਡਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣੇਗਾ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਮਨੁੱਖ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਡਰਪੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਦਲੇਰ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਹੋਰਾਂ ਦੀ 'ਹਾਂ' ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਸਾਡੀ ਉਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਦਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ-ਦਰ-ਵਿਕਾਸ (Compound) ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਪੱਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਆਗਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਨਾ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਇੱਕ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੌੜਨਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ- ਇਹ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਨਿਗੂਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲਗਾਤਾਰਤਾ 'ਚ ਇਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਐਸੀ ਗਤੀ-ਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ 'ਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਤੀ-

ਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਹੀ ਵੇਲੇ ਲਏ ਚੋਣਾਂ

ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਢਾਂਚੇ ਬਣਾ ਲੈਣੇ ਜਾਂ ਨੀਹਾਂ ਭਰ ਲੈਣੀਆਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਵਿਚਾਰ-ਸ਼ੀਲ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਮਹਿਲ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਓਹ ਚੋਣ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣਤਾ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਫੋਕੀਆਂ ਤਸੱਲੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, 'ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕੰਮ ਹੋਰ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਤ ਪੂਰੇ ਸਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।' ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਚਤੁਰਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ, ਆਪਣੇ ਐਸ-ਆਰਾਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਨ-ਘੜਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਦਿਲਾਸੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਚਾਈ ਔਖੀ ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣੀਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਜੋੜ-ਫਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਖੋਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਕਾਰੀ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਮੋੜਣ ਦੀ ਸੁਮੱਤ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਰਥਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿਅਰਥ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਤਵ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਦੇਸ਼-ਹੀਣ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ 'ਅੱਜ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। 2026 ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੁਫਨੇ, ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰੇ ਉਤਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣਾ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ, ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ, ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ, ਬਹੁਤ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਓਹ ਢਾਂਚੇ (ਨੀਂਹਾਂ) ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਮਹਿਲ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਇਹ

ਸਮੁੱਚੇ ਆਕਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਓਹ ਹੈ ਸਾਡੀ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪੱਖ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਵੀ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ, ਡਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਚਨ-ਬੱਧ ਹੋਣਾ, ਸੁਚੱਜਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ, ਡੋਰੀ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣਾ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਹਨ। 'ਅੱਜ' ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਸਫਲ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਅਸਫਲਤਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਵਲ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਵਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਪੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਚੋਰ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ, ਖੁਭ ਕੇ ਅਤੇ ਚੋਣਤਾ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਚਾਈ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ: ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਧਿਆਨ-ਭਟਕਾਊ ਅਤੇ ਨਿਰਫਲਤਾ ਵਾਲੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਹੋਏ, ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅਰਥ-ਪੂਰਨ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਲਾਉਣਾ।

ਇਸ ਦਿਨ (ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ) ਦੇ ਤੌਖਲੇ ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਤਕਾਲੀ, ਅਸਲ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਕ ਹਨ। ਉਹ ਆਦਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸੁਧਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਗਿਆਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਹੁਨਰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਿਖਦੇ ਹਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ, 2026 'ਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਸ਼ਾਂਤੀ-ਭਰਪੂਰ, ਸਹਿਜ ਪਰ ਅਕਸਰ ਅਦਿੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਤੀਜੇ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਬੀਜ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਬੀਜਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ, ਪਰ ਦੇਣਗੇ ਜ਼ਰੂਰ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿੰਮਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਇੱਛਤ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ, ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਸਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ, ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈੱਟ-ਵਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਰਫੁੱਲਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਵਫਾਈ ਅਸੀਂ ਆਪਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਹਿਯੋਗ 'ਚ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦਿਆਂ 'ਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਭ ਰਲ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਫਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਹਰ ਕੰਮ 'ਚ ਆਪਣਾ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਗ-ਦਾਨ ਪਾ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਗਾਮੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਾ-ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਕਸਰ ਘੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਦਾਈਏ ਲਈ ਘਾਲਣਾ ਘੁਾਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਡੋਰੀ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਛਿਨ-ਭੰਗਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਰੋਲੇ-ਰੱਪਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਨਿਰਨੇ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਉਸਰਦੀਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਰਤੋਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਨ ਵਿੱਚ 20 ਮਿੰਟ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਛੋਟੇ ਕੰਮ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਧਾਗੇ ਹਨ।

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੂਝ ਨਾਲ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਕਲਾਕਾਰ, ਜੋ ਰੱਜਾਨਾ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖਦੇ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਨੇਤਾ, ਜੋ ਸੁਨਹਿਰੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਪਲ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮਹਾਨਤਾ ਅਚਾਨਕ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚਮਕ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਤੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਡੇ 2026 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਵੱਡੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਪਰ ਹਰ ਦਿਨ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ, ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਭੁਲੇਖੇ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿੱਠੇ ਭੁਲੇਖੇ ਸਾਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਕੀਕਤ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਗਤੀ-ਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸਾਰੂ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਪਲ ਜੋ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਰਥ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਪਲ-ਪਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਦ-ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ, ਸੁਪਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸੱਚ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਿਉਂ ਏਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਰੇਅਰ ਅਰਥ ਮਿਨਰਲ?

(ਅਮਰੀਕਨ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼)

ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਲੋਨੀਅਲ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਕਸਰ ਖਣਿਜ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੀ ਜੀਉ ਪਾਲੇਟਿਕਸ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਬਹਾਲੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਅਤੇ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਖਤਰਾ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਤੇਲ,

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਫੋਨ: +1 647 542 0007 (ਕਨੇਡਾ)

+91 98889-45127 (ਭਾਰਤ)

ਗੈਸ, ਲਿਥੀਅਮ, ਕੋਬਾਲਟ, ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਵਰਗੇ ਰਣਨੀਤਕ ਖਣਿਜ ਆਪਣੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਇੱਕ ਅਹੰਕਾਰ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਦਲਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੇਲ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਖਲ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਹਸਤਕਸੇਪ ਵੀ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਪਛਤੋਂ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਆਰਥਿਕ ਜੰਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਤੀਸਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਤਬਾਹੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਬੇਚੈਨੀ ਫੈਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਵਰ ਅਤੇ ਧਾਕਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ ਪਲਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲੁਟੇਰੇ ਮੁਲਕ ਆਪਣੀ ਕਨਪੁਤਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਤੂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਗ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਲੁੱਟ-ਖਸੂਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਸੀ ਵੰਡ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਉਪਰੰਤ ਆਪਸੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਤਰਾਸ਼ੇ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਸਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਧੰਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨਵ-ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਦਾ ਸੋਧਾ ਰਾਹ ਲੱਭ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਲਾਮ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸਿਰਫ ਅਜ਼ਾਦ ਝੰਡਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਤਰਾਨੇ ਦੇ ਕੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀ, ਘਾਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਵਾਮੇ ਨਕੁਰਮਾ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਆਗੂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1965 ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿਤਾਬ ਨਵ-ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ (Neo-Colonialism: The Last Stage of Imperialism) ਵਿਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਮੁਦਰਾ ਕੋਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ, ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਲੁੱਟ ਦਾ ਫੰਦਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 1981 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ (IMF) ਵੱਲੋਂ ਲਗਭਗ 5.8 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਪਰ ਚੰਗਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਡੀਵੈਲੂਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਸਬਸਿਡੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਘਟਾਉਣ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਰਗੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਛੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋੜਵੰਦ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਸਤਾ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਮੁਫਤ ਦੇ ਭਾਅ ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਲਬਾ, ਸਕ੍ਰੈਪ, ਵੇਸਟ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੰਪ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਮੁਲਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰੰਸੀ ਡਾਲਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਡਾਲਰ ਡੋਮੀਨੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਗਰੀਬ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅ-ਪੇਚਾਂ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਕੇ ਸਦੀਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਆਜ ਉੱਤੇ ਫਿਰ ਬਿਆਜ ਮਿਸ਼ਰਤ ਬਿਆਜ ਲਾ ਕੇ ਕਦੇ ਨਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ (WTO) ਵੱਲੋਂ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਮਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਖਤਰਨਾਕ ਨੀਤੀ ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਪੱਛਮੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮਾਡਲ, ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸੰਗਠਨ (NGO) ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵੈਸਟਰਨ ਸੋਚ ਵੀ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵੀ ਮੁਲਕ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੋਕ ਲਏ ਗਏ, ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਡੇਗਣ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾਏ ਗਏ।

ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਲਿਬੀਆ ਅਤੇ ਵੇਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਤੇਲ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਆਰਥਿਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੋਲੀਵੀਆ ਨੇ ਗੈਸ ਅਤੇ ਲਿਥੀਅਮ, ਜਿੰਬਾਬਵੇ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਖਣਿਜ, ਅਲਜੀਰੀਆ ਨੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਅਤੇ ਇਥੋਪੀਆ ਤੱਕ ਕਿ ਰੂਸ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਤੇਲ, ਗੈਸ, ਖਣਿਜ ਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਕਾਂਗੋ, ਲਿਬੀਆ ਅਤੇ ਚਿਲੀ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਤਾਂ ਗਲੋਬਲ ਪਾਵਰ ਪੋਲਿਟਿਕਸ ਵਿਚ ਨਵ-ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਲਈ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰੋਤ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਮਰਾਜ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ ਫੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਟੇਟ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀਆਂ

ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਫੌਜੀ ਕੂ, ਗ੍ਰਹਿ ਯੁੱਧ, ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਢਾਹ ਕੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਕੇ ਕਨਪੁਤਲੀ ਹਕੂਮਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਖਣਿਜ ਵੀ ਹਨ।

ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਬਦਬੇ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਵੱਡਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। 1823 ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਮਸ ਮੋਨਰੋ ਦੀ ਬਣਾਈ ਨੀਤੀ ਮੋਨਰੋ ਸਿਧਾਂਤ (Monroe Doctrine) ਦੀ ਸੋਚ ਹੇਠ ਲੈਟਿਨ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਯੂ ਐਸ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ, ਸਗੋਂ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮੁਨਰੋ ਡਾਕਟਰੇਨ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਡੋਨਰੋ ਡਾਕਟਰੇਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਤੇਲ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖਾਤੇ ਫਰੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਵਧੀ, ਪਰ ਸੰਕਟ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਖੀਰ ਹੀ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕੋਲਸ ਮਾਦੂਰੋ ਨੂੰ ਨਾਰਕੋ ਟੈਰਿਸਟ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਡਨੈਪ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਅਤੇ ਬੋਲੀਵੀਆ ਦੀਆਂ ਖੱਬੀ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਫੰਡ (IMF) ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਣਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ) ਸਗੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

1959 ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਊਬਾ ਵਿਚ ਮੁਫਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 1961 ਵਿਚ ਕਿਊਬਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਊਬਾ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਫਲ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਅਫਰੀਕਾ, ਏਸ਼ੀਆ, ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰਾਂ 'ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ। ਫੀਦਲ ਕਾਸਤਰੋ ਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਕਿਊਬਾ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1961 ਵਿਚ CIA ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਿਊਬਨ ਜਲਾਵਤਨ ਕੀਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਊਬਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਊਬਨ ਫੌਜ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਫੜ ਲਏ ਅਤੇ 72 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਯਤਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਗਏ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ

ਭਾਰੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤਖ਼ਤਾ ਪਲਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ ਅਤੇ 1961 ਤੋਂ 63 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ CIA ਦੀ ਗੁਪਤ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਭੜਕਾਉਣੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਫੀਡਲ ਕਾਸਤਰੋ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੇ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਡੀਕਲਾਸੀਫਾਈਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਸਿਗਾਰ, ਜ਼ਹਿਰ ਮਿਲੀ ਕਾਫੀ, ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਸੀਪ (diving shell), ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਸੂਟ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਏਜੰਟ ਰਾਹੀਂ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪਰ ਹਰ ਯਤਨ ਨੇ ਕਿਊਬਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਅਤੇ ਫੀਡਲ ਕਾਸਤਰੋ ਦੀ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। 1962 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਕਿਊਬਾ 'ਚ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤੈਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਜੰਗ ਦੇ ਕੰਢੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਕਿਊਬਾ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। 1962 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੀਕ ਕਿਊਬਾ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰ, ਬੈਂਕਿੰਗ, ਦਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਖੁਦ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਮੱਚੀ ਅਜੋਕੀ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਮੁੱਢੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ, ਤੇਲ ਦੀ ਭੁੱਖ, ਦੁਰਲੱਭ ਖਣਿਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਓਡੀਮੀਅਮ, ਡਿਸਪ੍ਰੋਸੀਅਮ, ਲੈਂਥਨਮ, ਸੀਰੀਅਮ, ਯਟ੍ਰੀਅਮ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਮਿਨਰਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਿਥੀਅਮ, ਕੋਬਾਲਟ, ਨਿਕਲ, ਗ੍ਰੇਫਾਈਟ, ਤਾਂਬਾ, ਗੈਲੀਅਮ ਅਤੇ ਜਰਮੇਨੀਅਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਟੀਕਲ ਮਿਨਰਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਜੀਉਪਾਲੇਟਿਕਸ, ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਤਾਕਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਰਲੱਭ ਖਣਿਜਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇਗਾ, ਉਹੀ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿਚ ਲੈਟਿਨ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਰਲੱਭ, ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਿਨਰਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਵੈਸ਼ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਭਾਰਤ ਜਦ ਵੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਣ ਵੱਲ ਕਦਮ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤਰੁੱਤ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਮੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਠੋਕੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ, ਕਲੀਨ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਦੁਰਲੱਭ ਧਰਤੀ ਖਣਿਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ (ਡੋਮੀਨੇਸ਼ਨ) ਕਰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ G7 ਦੇ ਦੇਸ਼, ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਇੰਡੀਆ, ਸਾਊਥ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਰਗੇ ਕਈ ਮੁਲਕ ਇਸਨੂੰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਮੁਲਕ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਨਾਲ 8.5 ਬਿਲੀਅਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਨਰਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਟੈਨਿਸਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਬੱਚਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘਰ 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਜਲਦੀ ਸੌਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦੇਰ ਤੱਕ ਜਾਗਦੇ, ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਵੀ ਲੱਗਦਾ। ਹਨੇਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸੌ ਜਾਓ ਅਤੇ ਸੌਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਭੂਤ-ਪ੍ਰੇਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਡਰ ਵੀ ਲੱਗਦਾ।

ਤਾਂ ਮੈਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕੀ ਕਰਾਂ— ਪਿਤਾ ਨਾਸਤਕ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਦੇ ਸਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਇਆ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਾਮ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ: 'ਟੈਨਿਸਨ-ਟੈਨਿਸਨ-ਟੈਨਿਸਨ।' ਉਸ ਨਾਲ ਬੋਤੀ ਹਿੰਮਤ ਵਧਦੀ, ਬੋਤਾ ਨਿੱਘ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ 'ਟੈਨਿਸਨ, ਟੈਨਿਸਨ,

ਸਾਕਸ਼ੀ-ਭਾਵ ਦੀ ਪੌੜੀ ਹੈ - ਸਿਮਰਨ

ਟੈਨਿਸਨ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ-ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਮੈਂ ਸੌ ਜਾਂਦਾ।

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਫੜਦੀ, ਕੋਈ ਤਣਾਅ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਟੈਨਿਸਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅੰਦਰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ: ਟੈਨਿਸਨ, ਟੈਨਿਸਨ, ਟੈਨਿਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਮੰਤਰ ਹੋ ਗਿਆ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਾਮ।

ਅਤੇ ਟੈਨਿਸਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ

ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਲੋਕ ਧਿਆਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਹੀ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਉਸਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਵੀ ਉਸੇ ਦਾ ਹੈ। ਟੈਨਿਸਨ ਵੀ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਅੱਲ੍ਹਾ ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਰਾਮ ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਕੋਈ ਦਸ਼ਰਥ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਠੇਕਾ ਲਿਆ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਸ਼ਰਥ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਵੀ ਉਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਾਮ ਵੀ ਦੁਹਰਾਓ ਤਾਂ ਵੀ ਨਤੀਜਾ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਬੋਧ-ਪੂਰਵਕ ਅੰਦਰ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਉਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਪਲ ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਸਥਾ ਬਣਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ-ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਹਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਕਸ਼ੀ-ਭਾਵ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹੋ।

ਸਿਮਰਨ ਸਾਕਸ਼ੀ-ਭਾਵ ਦੀ ਪੌੜੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਸਿਮਰਨ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਓਨੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਕਸ਼ੀ-ਭਾਵ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਇਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ। ਜੇਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ, ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰੋ।

~ ਓਸ਼ੋ

ਅਨੁਵਾਦ: ਮੀਤ ਅਨਮੋਲ

ਬੱਸ ਲੰਘਾਉ ਭੂਆ

‘ਲੈ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਚਾਚੇ ਕੇ ਜਾ ਆਮਾਂ, ਕਿਤੇ ਬੱਸ ਵੀ ਨਾ ਲੰਘ ਜੇ। ਲੈ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤਾਏ ਕੇ ਜਾ ਆਮਾਂ ਕਿਤੇ ਬੱਸ ਵੀ ਨਾ ਲੰਘ ਜੇ।’

ਭੂਆ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਵਾਕ ਬੋਲਦੀ-ਬੋਲਦੀ ਬੱਸ ਲੰਘਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭੂਆ ਨੂੰ ਸੱਤ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜਾ ਕੇ ਚੀਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੈਂ ਹੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭੂਆ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਕ ਦਾ ਅਸਲ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇ, ‘ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਈ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਚਾਚੇ/ਤਾਏ ਕੇ ਜਾ ਕੇ ਬੱਸ ਲੰਘਾ ਆਵਾਂ।’ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਹੁਣ ਭੂਆ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ‘ਬੱਸ ਲੰਘਾਉ ਭੂਆ’ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਭੂਆ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਬੜੀ

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਸਤੌਜ

ਦਿਲਚਸਪ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੂਆ ਮਿਲਣ ਆਏ ਨੂੰ ਖੁਆ-ਖੁਆ ਕੇ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਭੂਆ’ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਸਵੇਰ ਹੋਵੇ ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮ, ਉਹ ਝੱਟ ਚੁੱਲ੍ਹ ਉਪਰ ਤਵਾ ਰੱਖ ਕੇ ਪਰੋਨੇ ਲਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗੀ। ਤਵਾ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦਿਆਂ ਖੀਰ ਵਾਲੀ ਪਤੀਲੀ ਚੁੱਲ੍ਹ ‘ਤੇ ਟਿਕ ਜਾਵੇਗੀ। ਖੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਤਾਅ ਵਾਲਾ ਕਤਾਈਆ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਵਾਟੀ ਵਿਚੋਂ ਦੇ ਚਮਚੇ ਖਾਏਗਾ ਤਾਂ ਭੂਆ ਦੇ ਕੜਛੀਆਂ ਹੋਰ ਪਾ ਕੇ ਕਹੇਗੀ, ‘ਲੈ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕੁਛ ਖਾਧਾ ਈ ਨੀ!’ ਮਹਿਮਾਨ ਕਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਭਰੀ ਵਾਟੀ ਵੱਲ ਵੇਖੇਗਾ ਤੇ ਕਦੇ ਭੂਆ ਦੇ ਸਕੂਨ ਭਰੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸਰਸੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਭੂਆ ਕੋਲ ਰੁਕ ਗਏ। ਭੂਆ ਨੂੰ ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲਣ ਜਿੰਨਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਜਣੇ ਸੀ। ਭੂਆ ਨੇ ਚਾਹ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਸਮੋਸੇ, ਇੱਕ-ਇੱਕ ਟੀਸੀ ਲੱਗੀ ਭੁਜੀਏ, ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਦੀ ਪਲੇਟ ਲਿਆ ਰੱਖੀ। ਅਸੀਂ ਫਸੀ ਬਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖੀਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੂਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਏਨੇ ਸਮੋਸਿਆਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਭੂਆ?’ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਅੱਧਾ-ਅੱਧਾ ਮਸਾਂ ਖਾਮਾਂਗੇ।

‘ਲੈ ਇਹ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਪਉ ਭਾਈ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਬੋਝਾ ਹੋਰ ਪਿਆ ਆਹ ਲਿਫਾਫ਼ੇ ‘ਚ। ਭੂਆ ਨੇ ਹੱਥ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਂਗਲ ਮੇਜ਼ ‘ਤੇ ਪਏ ਲਿਫਾਫ਼ੇ ਵੱਲ ਪਸਤੌਲ ਵਾਂਗ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ।

‘ਚਾਹ ਹੋਰ ਪਾ ਗੁਰਾਂ ਦਿੱਤੇ।’ ਭੂਆ ਨੇ ਚਾਹ ਦਾ ਜੱਗ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਕੱਪਾਂ ਉਪਰ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ, ‘ਬੱਸ ਬੱਸ ਬੱਸ।’ ਕਹਿ ਕੇ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਇਆ।

ਭੂਆ ਦਾ ਪਲੇਠੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ‘ਚ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਰਗੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕੱਟ ਕੇ ਸਬਾਤ ਦੇ ਤਖਤੇ ਪਿੱਛੇ ਚਿਪਕਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਸਾਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਚਿਪਕੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਭੂਆ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਭਰ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭੂਆ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁੰਡਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਰੱਖਿਆ ਭਾਵ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਭੂਆ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਭੂਆ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਦਿੱਤਾ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਪੁਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਨੇ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭੂਆ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ, ‘ਵੇ ਭਾਈ ਤੈਂ ਗੁਰਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਕਬੀਤਾਮਾਂ (ਕਵਿਤਾਵਾਂ) ਆਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਿਖਾ ਤਾ। ਕੋਈ ਕੰਮ ਨੀ ਕਰਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੈਠਾ ਕਾਪੀਆਂ ‘ਤੇ ਝਰੀਟਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦੈ।’

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਦੀ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਗ਼ਜ਼ਲ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਪਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭੂਆ ਬੜਾ ਹੁੱਬ-ਹੁੱਬ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਦਸਦੀ ਹੈ।

ਬੱਸ ਲੰਘਾਉ ਭੂਆ ਦਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਮੋਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਭੂਆ ਕੋਲ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਜੇ ਭੂਆ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਦਬਕਾ ਮਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ, ‘ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਆਂ ਮੇਲੇ (ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ) ਨੂੰ, ਤੈਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ।’

ਮੈਂ ਇਸ ਧਮਕੀ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਝੱਟ ਭੂਆ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ। ਭੂਆ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ‘ਚ ਦੋ ਵਾਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵੀ ਹੋਏ ਨੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਂ, ਮੇਰੀ ਭੂਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਛੋਟਾ ਸਾਂ, ਬੱਸ ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਿੱਦ ਕਰ ਕੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਆਇਆ ਸਾਂ। ਬਹੁਤਾ ਭਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਛੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਦੂਈ ਚਟਾਈ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸਿੰਘਬਾਦ ਵਾਂਗ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਆ ਉਤਰੇ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੂਆ ਸਾਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਤੁਰੀ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਬੱਸ ਟਰਾਲੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦਿਆਂ ਖਤਾਨਾ ਵੱਲ ਹੋ ਤੁਰੀ। ਇੱਕ ਕਿੱਕਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਿਚ ਵੱਜ ਕੇ ਰੁਕ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚ ਗਈ। ਭੂਆ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰ ਗਈ ਸੀ, ‘ਬੂ ਵੇ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੋਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਈ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਪੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਈਮ-ਖੱਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਮੈਂ ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ

ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ?’

ਭੂਆ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਗਰੀਬੀ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਡੇਰਾ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਉਣ ਜਾ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਸਦਕਾ ਜੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ‘ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਗਠੜੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਹੇ, ‘ਭੂਆ ਤੂੰ ਇਹ

ਖੋਚਲ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਨੀ ਸੀ?’

ਤਾਂ ਉਹ ਗੁੱਸਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਕਹੇਗੀ, ‘ਕਿਉਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਮੇਰੇ ਕੁਛ ਲਗਦੇ ਨੀ? ਨਾਲੇ ਇਹ ਦਿਨ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।’

ਭੂਆ ਦੇ ਇੱਕ- ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਦੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਡੋਲੂ, ਦੋ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗਲਾਸ, ਦੋ ਕਣਕ ਵਾਲੇ ਢੋਲ, ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਜੋਟੇ ਵਿਚ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇ ਪੁੱਛੋ, ‘ਭੂਆ ਇਹ ਦੋ-ਦੋ ਕਿਉਂ ਰੱਖੇ ਨੇ?’

ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਹੋਵੇਗਾ, ‘ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਗੁਰਾਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਾਲਾ ਅੱਡ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।’

ਭੂਆ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸ਼ਗਨ ਪਾਉਣ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭੂਆ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸੂਟ ਬੋਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਮੇਰੀ ਦੂਸਰੀ ਭੂਆ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ‘ਮਾਸੀ ਆਹ ਵਾਧੂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ?’

‘ਲੈ ਸੋ ਲੋੜ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ (ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ) ਵੀ ਤਾਂ ਇਵਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਐ।’

‘ਇਵਾਨ ਤਾਂ ਛੋਟੈ! ਉਹ ਤਾਂ, ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਐ ਵੀ ਵਿਚ ਪੋਟੀ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ।’

ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਹੁਣ ਵਿਚ ਪੋਟੀ ਕਰਨਗੇ।’ ਭੂਆ ਦੀ ਕੁੜੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਆਪ ਵੀ ਹੱਸ ਪਈ। ਪਰ ਭੂਆ ਕੱਪੜੇ ਫੇਰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਮੇ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ। ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਤਲਾਅ ਵਿਚ ਮੂੰਹ-ਹੱਥ

ਧੋਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਤਲਾਅ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦੋ ਹੋਰ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ ਤਾਂ ਕੱਢ ਲਿਆ ਪਰ ਤਿੰਨੋਂ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮੀਂਹ ‘ਚ ਭਿੱਜੀ ਬੱਕਰੀ ਵਾਂਗ ਕੰਬੀ ਜਾਣ। ਉਹ ਘਟਣਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਘਰਵਾਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ‘ਦੇਖ! ਜੇ ਇੱਥੇ ਭੂਆ ਹੁੰਦੀ, ਹੁਣ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਦਿੰਦੀ।’

ਭੂਆ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਾਤ ਘੱਟ ਕਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਬਰਾਤ ਸੱਠ ਸੱਤਰ ਬੰਦੇ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹੋ।’

ਬਰਾਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਲਦੀ ਜਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਉਣੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕੁ ਗੱਡੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਭੂਆ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਡੋਨ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ‘ਬਾਈ ਮੈਂ ਵੀ ਚਲਦਾਂ, ਕੋਈ ਨਾਲ ਤਾਂ ਨੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ?’

‘ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਪੰਜਾਹ ਸੱਠ ਬੰਦੇ ਲੈ ਆਇਓ। ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਵੀਹ ਕੁ ਈ ਆਂ।’ ਭੂਆ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਫਿਕਰ ਕੀਤਾ।

‘ਕੋਈ ਨਾ, ਬਾਕੀ ਮੈਂ ਦਿਹਾੜੀਏ ਪੁੱਛ ਲਿਆਉਣਾ।’ ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ? ਮੈਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ‘ਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਬੱਚੇ ਦਿਸ ਗਏ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ‘ਕਾਫ਼! ਬੰਦੇ ਘਟ ਗਏ ਤੁਸੀਂ ਬਰਾਤ ਜਾਣੈ?’

ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਕਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਕਾਫ਼ ਹੋਰੀ ਇੰਝ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਵਿਹਲੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਚੱਲੀ ਟਰਾਲੀ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਬਰਾਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਮਿਲਣੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਡੇ ਵਾਲਾ ਲਾਣਾ ਖੜ੍ਹਾ। ਕਾਫ਼ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਮੇਰੇ ਤਾਏ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਈ। ਤਾਏ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਕਾਫ਼ ਨੂੰ ਆਇਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ‘ਕਾਫ਼ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆ ਗਏ?’

‘ਹਾਂ ਬਾਪੂ ਜੀ, ਬੰਦੇ ਘਟ ਗਏ ਸੀ ਤਾਂ ਡੈਡੀ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਆਇਆ।’ ਕਾਫ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਲਾਣੇ ਨੇ ਬੇਸ਼ਰਮ ਜਿਹਾ ਹੱਸਦਿਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਦੇਰ ਹੱਸਣੇ ਨਾ ਰੁਕ ਸਕੇ।

ਕਿਤੇ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੂਆ ਸਾਲ ਦਾ ਝੁੰਗਲਮਾਟਾ ਮਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਲ ਦੇ ਝੁੰਗਲਮਾਟੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅੱਖ ਇੰਝ ਨੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਾਮੀ ਡਾਕੂ ਕਿਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਚੱਲਿਆ ਹੋਵੇ।

ਭੂਆ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਇੱਕ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲਾ ਭੂਆ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੂਆ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਦਿਸਣ ਲਗਦੇ ਹਾਂ। ਭੂਆ ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਖਵਾ-ਪਿਆ ਕੇ ਏਨੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਹੋਣੀ।

ਭੂਆ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਜਿੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਗਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ ਭਰਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਭੂਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਰੁਕਣ ਲਈ ਕਹੇਗੀ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਹੀ ਚੁੰਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਝੱਟ ਮਾਨਸਾ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦੀ।

ਉਸਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਉਸਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੋਹ-ਮੁਹੱਬਤੀ ਸੁਭਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਪੰਜਾਬ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ, ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ।

ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਂਗ ਜਨਮੇਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਜਨਮ-ਮਿਤੀਆਂ ਦੋ ਹਨ! ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਇਆ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ‘ਚ ‘ਹੈਪੀ ਬਰਥ ਡੇ’ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ!

ਇੱਕ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਅਸਲੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲੀ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ। ਦੂਸਰੀ ਨਕਲੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਨਦੀ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਜੋ ਅਸਲੀ ਹੈ ਉਹ ਸੁੱਖ ਨਾਲ 15 ਮਈ 1951 ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਨਕਲੀ ਹੈ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ
ਫੋਨ: 98766-55055

ਸੁੱਖ ਨਾਲ 5 ਜਨਵਰੀ 1950 ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਨਮ-ਤਿਥੀਆਂ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਦੱਸ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਮਰ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਾਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦੱਸਣ ਵੇਲੇ 8-10 ਸਾਲ ਘਟਾ ਕੇ ਦਸੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੰਭਾਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਦੀ ਉਮਰੇ ਆਏ ਬੁਢਾਪੇ ਕਾਰਨ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਜਾਂਦਾ ਲਗੇ। ਐਸ ਵੇਲੇ ਵਾਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ 8-10 ਸਾਲ

ਵਧਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ‘ਚ ਫਖਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੁੱਢੇ-ਠੇਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਜਵਾਨ-ਜਹਾਨ ਲਗਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਣੀ ‘ਉਮਰ ਢਲ ਗਈ ਲੇਕਿਨ ਖਲਿਸ ਦਰਦ-ਏ-ਮੁਹਬਤ ਕੀ/ਯਹਾਂ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ ਬੀ ਵਹੀਂ ਮਾਲੂਮ ਹੋਤੀ ਹੈ’।

ਜਨਮ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਭਲਾ ਪਿਆ ਕਿਵੇਂ?

ਗੱਲ ਅਸਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਵੈਸੇ ਅਸਲੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ‘ਚ ਜਦ ਸਾਡੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਆਮਦ ਹੋਈ ਉਦੋਂ ਪੇਂਡੂ ਕਿਸਾਨੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਦੀ ‘ਮਰਜ਼’ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤੇ ਵਿਤੀ ਸਾਧਨ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ‘ਭਾਪਾ’ ਸੱਦਦੇ ਸਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਗੰਢਵਾਂ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸਰਪੰਚ ਸਨ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਤੰਗਦਸਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ‘ਦਸਵੀਂ’ ਤਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ-ਥਾਵਾਂ ‘ਚ ਮੈਟਰਿਕ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ‘ਉਚੇਰੀ’ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਂ ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ‘ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਮਰ 6 ਸਾਲ ਲਿਖਵਾ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹ ‘ਚ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ

ਮੁੰਡਾ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ‘ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ’ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ-ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੋਂ

ਦਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੱਟ-ਪਟ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਕਰ ਲਈ ਕਿ ਦਸਵੀਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤਕ ਅਸੀਂ 18 ਸਾਲ ਦੇ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਫਗਵਾਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲ ਦੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ‘ਚ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ‘ਤੇ ਲਗਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋ, ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਛੇ ਸਾਲ ਉਮਰ ਲਿਖਵਾ

ਦਿਤੀ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ ‘ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗ ਗਏ। ਪਰ ਉਮਰ ਵੱਧ ਲਿਖਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਰਨ ਤਕ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਚੰਗਾ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮਾਤਾ ਕਰਤਾ ਸੀ।

ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹੁਣ ਭਲਾ ਜਨਮ-ਮਿਤੀ ਦਾ ਇਹ ਰੰਡੀ ਰੋਣਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ? ਇਹ ਮਿਤੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ? ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਅਜੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੌਕੀਦਾਰ ਸਿਸਟਮ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੋ, ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਰਟ-ਕਚਹਿਰੀਆ ‘ਚ ਝੱਖ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਨਾ ਪਿਆ। ਉਝ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਰਟਾਂ ‘ਚ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਕੀਤੇ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤ-ਪੁੱਲੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਪਿਆ।

ਹੁਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਸਲ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋ ਅਸਲ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ‘ਬੀਬੀ’ ਸੱਦਦੇ ਸਾਂ, ਮੁਤਾਬਕ

(ਵਿਅੰਗ)

ਅਸੀਂ ਦੋ ਜੇਠ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ‘ਭਾਗ’ ਲਾਏ! ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਵੀ ਜੇਠੇ ਅਤੇ ਜਨਮੇਂ ਵੀ ਜੇਠ ਮਹੀਨੇ। ਦੋ ਜੇਠ ਮੱਧ-ਮਈ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ। ਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਦੋਂ ਇਸ ਦੇਸੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਰੀਕ 15 ਮਈ ਸੀ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਾਕ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਕਿ ਬੀਬੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜੰਮਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਕੀ ਟਾਈਮ ਸੀ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਉਦੋਂ ਕਿਹੜਾ ਘਰਾਂ ‘ਚ ਕੋਈ ਘੜੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ। ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਦ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਬੀਬੀ ਬਸ ਐਨਾਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਉਦੋਂ ਮਿੱਲ ਦਾ ਘੁੰਗੂ ਬੋਲਿਆ ਸੀ!’ ਮੇਰੇ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਕਿ ਘੁੰਗੂ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਦਿਨ ਸੀ ਕਿ ਰਾਤ, ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਘੁਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਬੇਸ਼ਰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ! ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ਕਰੀਆਂ ਕਰਦੈ!’ ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਖਾਣ ਬੋਲਦੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਜਾਤੀ-ਸੂਚਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

ਮਾਸੂਮ ਮਾਂ ਦਾ ਮਾਸੂਮ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ ਰੇਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਟੀਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਭੋਲਾ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ, ‘ਉਦੋਂ ਖਰਬੂਜੇ ਲੱਗੇ ਸਨ!’

ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਅਵੇਸਲਾਪਣ

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ

ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ, 'ਚਾਈਲਡ ਅਬਿਊਜ਼' ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੋਕੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ, ਹੁੰਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ; ਚਾਈਲਡ ਅਬਿਊਜ਼/ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ-ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੇਕਦਰੀ, ਆਰਥਿਕ, ਜਿਨਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਉਹ ਵੰਨਗੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ-ਸਿਹਤ, ਉਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ-ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ 'ਤੇ ਭੁੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲ-

ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ

ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬੱਚੇ- ਹਿੰਸਕ, ਨਸ਼ੇਦਾਰ, ਬਦਲਾਯੋਗ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਂ ਨੇਤਾ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਖੁਦ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਹੀ ਉਥੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ:

ਮੌਢ ਕਲੀਨਿਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੁਰ-ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ, ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਤਕਵੇਂ ਵਰਤਾਰੇ ਇਹ ਹਨ:

- ਜਿਸਮਾਨੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ- ਕੁੱਟਣਾ-ਮਾਰਨਾ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਤਰਹੀਣ ਰੋਕਾਂ, ਘਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਆਦਿ।
- ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੇਸਵਾਗਮਨੀ, ਸੈਕਸ-ਤਸਕਰੀ, ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਜਣਨ-ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣਾ।
- ਜ਼ਬਾਤੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ: ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਟਿਆਉਣਾ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਮੰਨਣ ਬਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ।
- ਅਣਗਹਿਲੀ: ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਖੁਰਾਕ, ਚੰਗੀਆਂ ਰਹਿਣ ਹਾਲਤਾਂ, ਵਿਦਿਆ, ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਰੱਖਣਾ।

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ:

ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਰਕਰ, ਪਲਵੀ ਬਰਨਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੋਇਆ। ਉਹਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ। ਇਹੀ ਕੁਝ ਸਿਤਾਰ ਵਾਦਕ, ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ੋਸ਼ਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ 'ਗਲੋਬਲ ਵੇਮੈਨ ਰਾਈਟਸ', ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ,

ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਰਾ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਅਕਸ਼ੇ ਕੁਮਾਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਾਪ, ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕਲਕੀ ਨੇ ਬਾਲ ਵਰੇਸ 'ਚ ਹੋਏ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਕਥਕ ਨਰਤਕੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਬੇਦੀ ਦਾ ਨਬਾਲਗ ਵਰੇਸ ਵਿਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਉਸ ਦਾ ਸਕਾ ਕਜ਼ਨ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟੀ.ਵੀ. ਐਂਕਰ ਓਪਰਾ ਵਿਨਫਰੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਾਇਕਾ ਲੇਡੀ ਗਾਗਾ ਤੱਕ ਦਰਜਨਾਂ ਹੀ ਅਹਿਮ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੇ ਕਾਲੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮੀਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਥਾ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਘੋਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਦਮਾ, ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਧਿਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਗੰਢ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਖਹਿਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲੀ ਸਹਿਜਤਾ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ, ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦ ਸ਼ੋਸ਼ਕ ਬਣ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਅਸਰ:

ਜੇ ਵੀ ਬੱਚਾ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਵੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਤੋਂ ਟਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਵੈ-ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਘੋਰ-ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਤੱਕ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ ਅਤੇ ਧਰਵਾਸ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਨਸਿਕ ਅੜਿੱਕੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ 'ਚ ਨਿਖਾਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਿੱਤਰ, ਨੇਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰ, ਟਿਊਟਰ ਜਾਂ ਕੋਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਨ:

ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਵੱਧ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ, ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ, ਬਾਲ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਰਨ ਗਿਣਵਾਏ ਹਨ:

- ਪਰਿਵਾਰਕ: ਤਿਤਕੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਲਗਾਤਾਰ ਐਲ. ਓ. ਸੀ. ਤੇ ਖੜੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਬੇਖੇਡਿਆ 'ਚ ਫਸੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਝਾਕਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ, ਕਿਸ ਨਾਲ ਬਹਿਣ-ਉਠਣ ਹੈ, ਕੀ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਝੇਲਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਕਿਹੜਾ

ਜੀਅ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਨੌਕਰ, ਟਿਊਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਸਲੂਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

- ਗਰੀਬੀ: ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਸੋਮੇ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਸੱਤਾ: ਬੱਚੇ ਦਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਹਾਰਾ ਲੱਭਦਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ, ਖਿਡਾਵੀਆਂ,

ਨੌਕਰਾਂ, ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕੋਚਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਰ ਧਿਰ ਵਿਚ, ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਅਪਾਹਜਪੁਣਾ: ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸੌਖਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਗੁੰਗੀ ਬੱਚੀ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੇ? ਸਿਧਰੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਜਿਨਸੀ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੈ।

ਹੱਲ: ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ 19% ਬੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 18 ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 50 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਇੱਥੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 250 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ

ਹਨ। ਜਿਵੇਂ:

- ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ-ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਪਲਵੀ ਬਰਨਵਾਲ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਰੇ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਕ, ਕੁਰਸੀ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ, ਚੀਜ਼ ਫੜਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਮੱਦਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਨਸ਼ਾ ਉਸ ਦਾ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਮਤੋਲ ਰੱਖਣਾ। ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਰੂਪ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਹਾਲੇ ਏਨੀਆਂ ਸਾਜਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਮਿਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਸਕਣ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਿਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਰਕੇ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਸੰਵਰਨ ਨਾਲੋਂ, ਵਿਗੜਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਨ-ਚੱਕਰ, ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਅਵੇਸਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸ਼ੌਂਕ ਕੀ ਨੇ, ਉਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ।

- ਬੱਚੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਦੁਰ-ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਣਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨੇਤਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਉ-ਗਾਉ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਛੇਕੜ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਲਈ ਮਾਰੂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਆਲੀਟੀਡ ਸਲਹਾਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸੰਪਰਕ:

1. ਬਚਪਨ ਬਚਾਓ ਐਂਦੋਲਨ- 011-49211111,
2. Child Helpline, India Foundation Helpline 1098
3. ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੰਜਾਬ

ਮਾਘੀ ਮੇਲਾ, ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ

ਮਾਘੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ, ਸਦਾ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਦੀ ਆਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਹੋਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਬਾਦਲ ਦਲ, ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ, ਸੂਬੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਕੂਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ, ਸੁਰਾਜ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਐਸੀ ਵੀ ਸੀ, ਜੋ ਸੱਤਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੌਮੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ—ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ।

ਸੱਤਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਨਾਮ ਕੌਮੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਸਿਆਸਤ ਸੂਬਾਈ ਸੱਤਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੌਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇਗਾ, ਕੌਣ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਏਗਾ, ਕੌਣ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਏਗਾ—ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਚੋਣ ਮੰਚਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕੌਮੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਵੀ ਹਨ—ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਹੱਕ, ਪਾਣੀ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਸਲੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਸਦਾ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ ਸੱਤਾ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਹੱਕਾਂ

ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ: ਇੱਕ ਅਭਿੱਗ

ਪੰਥਕ ਆਵਾਜ਼

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਪਿਛਲੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ

ਸੱਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਤਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਈਆਂ ਲਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਕੌਮੀ ਚਰਚਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਤੀਜਾ

ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਦੋ

ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਮੰਚਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ—ਮਾਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿਆਸੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਖੜਕੇ-ਦੜਕੇ ਵਿਚ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਜੰਗ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਵੱਖੇ ਵੱਖੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਰਾਬਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਲੰਬੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਤੇ ਇਕ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੂਬੇ ਦੀ

ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਥਕ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਉਸਾਰੂ ਪੱਖ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੂੰਜੀ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼, ਅਸੂਲ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਉਥੇ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੀ। ਇਸ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਕੌਮੀ ਸੋਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਇਸ ਪੰਥਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ—ਕੀ ਸਿਰਫ ਸੂਬਾਈ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਭਵ

ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਕੱਠੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ—ਇੱਕ ਸੱਤਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਹੋਂਦ ਕੇਂਦਰਿਤ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਇਸ ਦੂਜੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹਨ।

ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਵੱਖਰਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਕੌਮੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਪੰਥਕ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਸਾਰੂ ਪੱਖ ਹੈ—ਚੁੱਪ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਭੀੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉੱਤੇ ਡਟੇ ਰਹਿਣਾ।

-ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਰਜੰਡ,

ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੀ

ਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ: ਹਨੀ ਸਿੰਘ

ਜੇ ਜੇ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਉਸਦੇ ਗਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਅਕਸਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗਾਇਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਕੰਸਰਟ ਦੌਰਾਨ, ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠੰਢ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਸ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਇਕ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੈਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣਾ

ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਟ੍ਰੋਲਿੰਗ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਣ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹ ਰਹੇ ਸੀ।

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲੀਆ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਵੀਡੀਓ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਾਇਕ ਨੇ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ; ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗਾਇਕ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਝੀ ਅਸਲੀਲ ਅਤੇ ਠਠ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਟ੍ਰੋਲਿੰਗ ਹੋਈ। ਆਪਣੇ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਟ੍ਰੋਲਿੰਗ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਉਭਰਦਾ ਸਿਤਾਰਾ ਜੇ.ਪੀ. ਮੰਡ

ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਲਿਖਾਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹਲਕਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਉਭਰਦਾ ਕਲਾਕਾਰ ਗੁਰਭੋਜ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਪੀ. ਮੰਡ ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ-ਸਰੋਤ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਮੰਡ ਵਿਚ ਸਾਲ 1983 ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਗੁਰਭੋਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਸਟਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕ ਰਹੇ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੰਸਰਾਹ

ਮਾਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਗੁਜ਼ਰੀ ਨੇ ਗੁਰਭੋਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗੀਤ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ 2004 ਵਿਚ ਜਪਾਨ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਦੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਕੈਸਟ 'ਰਾਜ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦਾ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਸ ਗੀਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ, ਉੱਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਗੀਤ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੇਖਣ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਗੀਤ 'ਮਿਹਨਤ' ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੱਤੀ।

“ਕਰ ਮਿਹਨਤ ਹੋਏ ਆ ਅਸੀਂ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਸਟੈਂਡ”, “ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਵੇਚੀ ਨਹੀਂ ਕਦੀ

ਫੀਮ ਬੱਲੀਏ” ਵਰਗੇ ਬੋਲਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਸੱਚੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2023 ਵਿਚ ਜੇ.ਪੀ. ਮੰਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜਨਮ-ਭੂਮੀ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਜਪਾਨ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਜਿਊਂਦਾ-ਜਾਗਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਆ ਗਿਆ- ਉਸ ਪਿੰਡੋਂ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ, ਉੱਥੇ ਜਹਾਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਕੋਈ ਮੁੱਖ ਬੋਝੀ ਆਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸਾ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। 2024 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ ਗੀਤ ਕਾਮਯਾਬੀ-

‘ਪੈਸੇ-ਪੂਸੇ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੌੜ ਹੀ ਮੁਕਾਤੀ ਆ, ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇਖ ਲਾ ਮੈਂ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਬਿਠਾਤੀ ਆ’ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਜਪਾਨ ਤੱਕ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਭਰੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। 2025 ਵਿਚ ਆਇਆ ਗੀਤ ‘ਸਟਰਗਲ’-

‘ਅੱਧੀ ਲੰਘ ਗਈ ਆ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਪੈਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਬਾਕੀ ਲੰਘ ਜਾਣੀ ਹਾਲੇ ਸਿਰ ਛੱਤ ਪਾਉਣੀ ਆ’ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2026 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਹੀ ਜੇ.ਪੀ. ਮੰਡ ਵਲੋਂ ਛੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕੈਸਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਕੁਰੀਤੀਆਂ, ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ.ਪੀ. ਮੰਡ ਦੇ ਗੀਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਣਨ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 31 ਜਨਵਰੀ 2026 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-726

ਨੰਗੇ ਧੜ ਭੀ ਲੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦਾ ਅਰਮਾਨ ਹੈ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇਰਾ ਕਰੂੰ ਸਾਹਮਣਾ, ਚਾਹੇ ਜ਼ਮਾਨਾ ਬੇਈਮਾਨ ਹੈ। ਗੁਰਬਤ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਅਸੀਂ ਹਾਂ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ, ਲਾਲ ਗੋਦੜੀ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ, ਇਹ ਸੋਚ ਸੋਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-724

ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ, ਆ ਕੇ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਸ ਗਏ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਨਾ ਛੁੱਟੀ, ਆ ਕੇ ਵਿਚ ਕੁਤਿਕੀ ਫਸ ਗਏ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਕਰ ਕਮਾਈ, ਦਿਨੋ-ਰਾਤੀਂ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਲਾਈਏ ਜੇਕਰ ਕੰਮ ਹੈ ਦਿੰਦਾ ਕੋਈ, ਉਸ ਦਾ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਈਏ ਪਿੰਛੇ ਮਾਪੇ ਕਰਨ ਉਡੀਕਾਂ, ਟਿਕਟ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਹੋਈ ਸੌ ਸੌ ਸਾਂਹਡੇ-ਗਾਂਡੇ ਕਰੀਏ, ਬਹੁ-ਸਿਰਾ ਨਾ ਦਿਸਦਾ ਕੋਈ
-ਮਾ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇਂ
925-325-2486

ਬੈਠਕ ਦੀ ਕਦੇ ਟੌਹਰ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਜਦ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਬੜੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸੁਹਣੇ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਸੀ।

ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਵਿੱਚ ਫਾਟਕਾਂ ਵਿਰਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਜੰਗਲ ਨੇ ਖਾ ਲਏ ਕੁੰਡੇ ਜਿੰਦੇ ਬੱਸ ਹੁਣ ਸੰਗਲੀ ਨਾਲ ਪਰੇਈਆਂ। ਨਵਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਝੋਰਾ ਕਾਹਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ। ਜੋ ਵੀ ਜੰਮਿਆ ਜਹਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਖਰ ਓਸ ਨੇ ਮਰਨਾ ਹੋਇਆ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: +1 403 439 2008

ਬਣ ਕੇ ਘਰ ਮਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਖਦੇ ਟੌਹਰ ਸੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਫੁੱਤ-ਧੀਆਂ ਗਏ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀਂ ਮੁੜ ਫੁਰੀ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭੋਗ ਗਏ ਸੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਜਿੰਦੇ ਉਡੀਕਣ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫੇਰੀ ਪਾਵੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿਲ ਲਲਚਾਵੇ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ
ਫੋਨ: 98784-69639

ਮੋਹ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਰ ਸਕਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਲਾਲਸਾ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਕੀਤੇ ਕਰ ਡਬਲ ਡਿਊਟੀਆਂ ਰੱਖ ਫਾਕੇ ਰਹਿ ਤੰਗੀਆਂ 'ਚ ਮਨੋਂ ਕਾਮਨਾ ਕਰ ਪੂਰੀ ਵਤਨ 'ਚ ਕਨਾਲਾਂ 'ਚ ਕੋਠੀ ਲਈ ਪਾ ਐਪਰ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਦਾ ਦਿੱਤਾ ਲਾ ਕਬੂਤਰਾਂ ਬਣਾਇਆ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਮਾਪੇ ਉਡੀਕਦੇ ਮੁੱਕ ਗਏ ਚੋਅ ਚੋਅ ਛੱਤਾਂ ਕੰਧਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਚੋਰ ਲੈ ਗਏ ਤਾਕੀਆਂ ਲਾਹ।
-ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੇਸਾਂਝ

ਮੌਸਮ, ਰੁੱਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਧਾਰਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਦਿੱਖ 'ਚ ਹੀ ਉਲਝ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਸੰਖ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਇਹ ਰੰਗ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਲੇ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਕੋਈ ਕੋਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਸਮਾਂ, ਰੁੱਤਾਂ ਕਾਰਨ ਸਦਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਜਿਗਿਆਸਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗੁਰਸਿੱਖ 'ਤੇ ਮਹਾਨ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕੌਮਲ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੱਝੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਯੁਗ ਨਾਇਕ ਸਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਰਜੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਨਾਲ ਅਨੁਰਾਗ

ਡਾ. ਸਤਿਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਿਡਨੀ
akaalpurkh.7@gmail.com

ਸੀ। ਆਪ ਸਦਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹੇ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਾਰ, ਦਿਵਸ, ਮਾਂਹ, ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚੇਤ ਤੇ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੂੰ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦਾ ਕਾਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰੁਤਿ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਮਾਹ ਚੇਤੁ ਵੈਸਾਖ ਸੁਖ ਮਾਸੁ ਜੀਉ॥
ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾਹੁ ਮਿਲਿਆ ਮਉਲਿਆ ਮਨੁ ਤਨੁ ਸਾਸੁ ਜੀਉ॥

ਘਰਿ ਨਾਹੁ ਨਿਹਚਲੁ ਅਨਦੁ ਸਖੀਏ ਚਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਫੁਲਿਆ॥

ਸੁੰਦਰਸੁਘੜੁ ਸੁਜਾਣੁ ਬੇਤਾ ਗੁਣ ਗੋਵਿੰਦ ਅਮੁਲਿਆ॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 727)

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਸ ਰੁੱਤ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਰੁੱਤ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵੱਸ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਵਾਸ ਸਵਾਸ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਮਨ ਵਿਚ ਸੁੱਖ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਵੀ ਸੁੱਖ ਦੀ ਸਘਨ ਪਰਤੀਤਿ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਦੀ ਸਰਸਤਾ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਨ ਇਸ ਸੁਖਦ ਕਾਲ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕਾਮਣੀ ਨਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਸੁਹਾਗ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਵਡਭਾਗਿ ਪਾਇਆ ਦੁਖ ਗਵਾਇਆ ਭਈ ਪੂਰਨ ਆਸ ਜੀਉ॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 928)

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਜਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਵਡਭਾਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ, ਸੰਤਾਪ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਖ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਨ ਸਦਾ ਅਤ੍ਰਿਪਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਬਖਸ਼ਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਢੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਸੱਚੇ ਸੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸੀ 'ਸਵੈ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਸਦਾ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੱਖ ਨੇੜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਭਾਵੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਚੁਫੇਰੇ ਵਿਆਪਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਭੋਲਿਆ ਹਉਮੈ ਸੁਰਤਿ ਵਿਸਾਰਿ॥

ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬੀਚਾਰਿ ਮਨ ਗੁਣ ਵਿਚਿ ਗੁਣੁ ਲੈ ਸਾਰਿ॥1॥ ਰਹਾਉ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1168)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਸਰਸਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਹੰਕਾਰ ਤਿਆਗੇ। ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਔਗੁਣ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੰਕਾਰ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚਿੰਤਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਦਿਆਲੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜੋਗ ਬਣਨ ਲਈ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਰਮ ਪੇਡੁ ਸਾਖਾ ਹਰੀ ਧਰਮੁ ਫੁਲੁ ਫਲੁ ਗਿਆਨੁ॥

ਪਤ ਪਰਾਪਤਿ ਛਾਵ ਘਣੀ ਚੁਕਾ ਮਨ ਅਭਿਆਨੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1168)

ਜਿਵੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹੀ ਬਿਰਖ ਭਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲਾਂ, ਫਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਨੋਹਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਬਿਰਖ ਦੇ ਤਨੇ ਵਾਂਗੂੰ ਸੁਚੱਜਾ, ਅਡੋਲ ਬਣਾਏ। ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਬਿਰਖ

ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦਾ ਆਚਾਰ ਵਿਵਹਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਮਹਿਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਭਾਵ ਸੁੱਖਦਾਇਕ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਬਿਰਖ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸੁਆਦ ਭਰੇ ਫਲ ਵਾਂਗੂੰ ਜੀਵਨ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ। ਜਿਵੇਂ ਬਿਰਖ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹਨ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਰੋਮ ਰੋਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਿਰਖ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਹੰਕਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੇਵਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪੱਕਾ ਆਸਨ ਵਿਛਿਆ ਹੋਵੇ। ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਪੁਰਖ ਹੋਏ, ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹੀ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਲੋਗਾਂ ਲਈ ਨੇਤਰਾਂ ਦਾ ਸੁੱਖ ਸਨ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਨੇਤਰ ਸੁੱਖ ਅਲਪ ਕਾਲਿਕ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਰ ਦੇ ਤਾਪ ਭਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਖੋਜਿਆ ਆਤਮਿਕ ਸੁੱਖ ਸਥਾਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਤ ਦੇ ਤਾਪ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਸੀ।

ਅਖੀ ਕੁਦਰਤਿ ਕੰਨੀ ਬਾਣੀ ਮੁਖਿ ਆਖਣੁ ਸਚੁ ਨਾਮੁ॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1168)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਰੁੱਤ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵੇਖ ਕੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਸਨਾ 'ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਜਸ ਮੁਖਰ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਰੁੱਤ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਚਕ੍ਰ ਕਾਰਨ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਰੁੱਤ ਮਨ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਬਣ ਜਾਏ ਤਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਰਮ ਕਮਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਢਾਲ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਲਿਵ ਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਮਾਹਾ ਰੁਤੀ ਆਵਣਾ ਵੇਖਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇ॥

ਨਾਨਕ ਹਰੇ ਨ ਸੂਕਈ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹੇ ਸਮਾਇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1168)

ਅੱਜ ਚੇਤ ਹੈ ਵੈਸਾਖ ਹੈ ਕਲ ਮਹੀਨੇ ਬਦਲ ਜਾਣਗੇ, ਅੱਜ ਬਸੰਤ ਹੈ ਕੱਲ ਦੂਜੀ ਰੁੱਤ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਫੇਰ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਮਨ ਅੰਦਰ ਭਰੀ ਹੈ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸਦਾ ਲਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਉਮੰਗ ਵਿਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਉਸ ਵਡਿਆਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਨ ਸਦਾ ਹੀ ਉਸ ਵਡਿਆਈ ਦੀ ਉਮੰਗ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਬਿਰਖ ਸਦਾ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਫਲਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਮਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਤਿਨਾ ਬਸੰਤੁ ਹੈ ਜਿਨਾ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਕੰਤੁ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 791)

ਕਾਮਿਨੀ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਹੀ ਆਨੰਦ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਸੱਚਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਹੈ। ਜੀਵ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚਾ ਆਨੰਦ ਉਸ ਪਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਸੁਹਾਗਣ ਨਾਰ ਜਿਹਾ ਵਸਾ ਲੈਣ 'ਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਬਸੰਤ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਆਨੰਦ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਵੱਸਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰ ਬਸੰਤ ਜਿਹਾ ਆਨੰਦ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ

ਦੀ ਉਡੀਕ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ' ਪਹਿਲ ਬਸੰਤ ਆਗਮਨਿ ਤਿਸ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ'। ਗੁਰਸਿੱਖ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਸਦਾ ਧਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਆਨੰਦ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੁਦਰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੁਦਰਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਰਮ ਜਾਣਾ ਮਨੋ ਵਿਲਾਸ ਸੀ ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਜਾਣਾ ਭਗਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਧਾਰ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਰੁਤਿ ਆਈਲੇ ਸਰਸ ਬਸੰਤ ਮਾਹਿ॥

ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ਰਵਹਿ ਸਿ ਤੇਰੈ ਚਾਇ॥

ਕਿਸੁ ਪੁਜ ਚੜਾਵਉ ਲਗਉ ਪਾਇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1168)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਵੇਖਿਆ। ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਗਤ ਦਾ ਮਨ ਹੋਰ ਵਿਗਾਸ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅੰਦਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦਾ ਚਾਉ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਮੰਗ ਭਰੀ ਭਾਵਨਾ ਅਰਪਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿਅਮ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਉਣ ਦੇ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਖਿੜ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ, ਫਲਾਂ ਦਾ ਨਿਖਾਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਮਨ ਵੀ ਇਸ ਨਿਅਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਖਿੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ' ਇਹ ਮਨੁ ਮਉਲਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੰਗਿ'। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣ ਵਿਚ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੈ। ਮਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ

ਵੀ ਮਨ ਅੰਦਰ ਵਿਗਾਸ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ' ਇਸ ਮਨ ਕਉ ਬਸੰਤ ਕੀ ਲਗੈ ਨ ਸੋਇ॥ ਇਹ ਮਨੁ ਜਲਿਆ ਦੂਜੈ ਦੇਇ॥' ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਦਵੈਤ ਭਾਵ ਰੱਖ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਦੀ ਸਰਸਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚ ਬਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਬਸੰਤ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਦਾ ਵਿਗਾਸ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਨਦਰਿ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹਨ।

ਬਸੰਤੁ ਚੜਿਆ ਫੁਲੀ ਬਨਰਾਇ॥

ਏਹਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਫੁਲਹਿ ਹਰਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1176)

ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਾਣੇ ਅੰਦਰ ਵਿਗਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਗਾਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਆਵਾਗਮਨ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਭਾਣੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰ ਬਸੰਤ ਜਿਹੀ ਸ਼ੋਭਾ ਬੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਗ 1190 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਭੰਵਰਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਫੁਲ - ਬੇਲ ਹੈ, ਆਪ ਹੀ ਫੁਲ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਘਟ ਘਟ ਵਿਚ ਖਿੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ' ਘਟਿ ਘਟਿ ਮਉਲਿਆ ਆਤਮ ਪਰਗਾਸੁ'। ਉਹ ਤਾਂ ਅਨੰਤ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਆਨੰਦ ਦੀ ਦਾਤ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਉਧਾਰ ਦੇ ਅਊਸਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ।

ਦੇਖੁ ਫੁਲ ਫੁਲ ਫੁਲੇ॥

ਅਹੰ ਤਿਆਗਿ ਤਿਆਗੇ॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਾਗੇ॥

ਤੁਮ ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਭ ਸਭਾਗੇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਗ 1185)

ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਆ ਜਾਏ। ਜਿਵੇਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਖਿੜੀਆਂ ਹਨ, ਮਨ ਅੰਦਰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਅਪਾਰ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਵਿਚ ਤਾਪ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਵਿਚ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਹੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਦੀ ਰੁੱਤ ਹੈ, ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਹੈ। ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮੁੜ ਆਵੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਜੀਵਨ ਮੁੜ ਕਦੇ ਮਿਲੇਗਾ ਕਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ 'ਅਨ ਰੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ॥ ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਹੁ ਭੁਲਹੁ॥'। ਇਸ ਜੀਵਨ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਭਗਤੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 'ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ'। ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਵਿਗਾਸ ਦੀ ਇੱਕਰੂਪਤਾ ਹੀ ਬਸੰਤ ਹੀ ਮਉਲੀ ਧਰਤੀ ਮਉਲਿਆ ਅਕਾਸ' ਹੈ।

ਕਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਹਾਲੀ

ਖੂਹ 'ਤੇ ਮੰਜਾ ਡਾਹ
ਦਰੀ ਤੇ ਤਲਾਈ
ਉੱਪਰ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾਈ
ਸਿਰ ਸਿਰਹਾਣਾ ਲਈ ਰਜਾਈ
ਰਾਤੀ ਖੂਭ ਨੀਂਦ ਆਈ।

ਵਹਿੰਗੀ ਚੜ੍ਹੇ ਉੱਠ
ਬਲਦਾਂ ਗਲ ਪੰਜਾਲੀ ਪਾਈ
ਪਹੁ ਫੁੱਟਣ ਵੇਲੇ ਤੱਕ
ਦੋ ਘੁਮਾਂ ਦੀ ਕਰੀ ਵਹਾਈ
ਹਾਲੀ ਵਾਹੁਣ ਖੇਤੀ ਚੱਲੇ
ਬਲਦਾਂ ਟੱਲੀਆਂ ਖੜਕਾਈ।

ਬਾਪੂ ਵਾਹ ਕੇ ਮੁੜਿਆ ਆਵੇ
ਪੱਠੇ ਵੱਢ ਕਰੀ ਕੁਤਰਾਈ
ਵਿੱਚੇ ਬਾਜਰਾ ਤੇ ਚਰ੍ਹੀ
ਨਾਲ ਗੁਆਰਾ ਵੀ ਰਲਾਈ।

ਹਾਲੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਹੋ ਪੁੱਛਣ
ਰਾਤੀ ਅੱਖ ਵੀ ਤੋਂ ਲਾਈ
ਸਾਡੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣ
ਤੂੰ ਘਰ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਲਾਈ
ਸੱਚ ਤਾਂ ਤੂੰ ਦੱਸ
ਕਿੰਨੀ ਕਰੀ ਹੈ ਵਹਾਈ।
ਤੁਸੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹੁਣ ਰੜ੍ਹਨਾ
ਮੈਂ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ

ਕੀਤੀ ਰੱਜ ਕੇ ਵਹਾਈ
ਦੋ ਘੁਮਾਂ ਦੇ ਸਿਆਤ ਕੱਢ
ਮੁੰਨਾ ਪੰਜਾਲੀ ਤੇ ਧਰਾਈ
ਹੁਣ ਖੂਹ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਲਾਈ
ਇੰਜ ਕਰੀ ਮੈਂ ਵਹਾਈ
ਇਹੋ ਮੇਰੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਕਮਾਈ।

ਬੰਦੇ

ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਓਹੀ, ਚੌਕੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵੀ ਓਹੀ
ਲਗਦੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਓਹੀ
ਪਰ ਬੰਦੇ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾ ਓਹੀ।
ਘਰ ਵੀ ਓਹੀ, ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਾਰੀਆਂ ਵੀ ਓਹੀ
ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ, ਬੰਦੇ ਬਥੇਰੇ
ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਲਗਦੇ, ਚੰਗੇ ਚਗੇਰੇ
ਪਰ ਹਿਰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ, ਕਠੋਰ ਕਠੋਰੇ
ਨਾ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਚੰਗੇ, ਨਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸੋਹਣੇ
ਕਰੂਪ ਜਿਹੇ ਲਗਦੇ, ਨਾ ਹਿਰਦੇ ਮਨਮੋਹਣੇ
ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦਿਖਾਉਣ
ਅੰਦਰ ਦੇ ਕਪਟ ਨੂੰ, ਲੁਕ ਲੁਕ ਲੁਕਣ
ਕੱਖੇ ਵੀ ਹੋਲੇ ਤੇ, ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਹੋਲੇ
ਕੱਦੋਂ ਵੀ ਮਧਰੇ, ਫਿਰਦੇ ਰੋਲੇ ਘਚੋਲੇ
ਮੱਤ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣੇ, ਕੁਮੱਤ ਦੇ ਪਤੀਣੇ
ਬੋਣੇ ਕੱਦ ਨੂੰ ਉੱਚਾ, ਪੈਰ ਇੱਟਾਂ ਧਰ ਕਰਦੇ
ਨਾ ਏਧਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਨਾ ਓਧਰ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਲੇ ਪਲਟੇ, ਮਾਰਦੇ ਘੁਮੇਂਦੇ
ਉਹ ਬੰਦੇ।

(-0-)

ਲੋਹੜੀ, ਲੋਕ ਨਾਇਕ, ਕਿੱਸੇ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਮੌਜ ਮੇਲੇ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਨਾਇਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਗਾ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਵੱਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤੇ ਅਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਸਿੱਕੇ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਆਨੀ, ਦੁਆਨੀ ਜਾਂ ਅਠਨੀ ਦੇ ਕੇ ਮੰਚ ਵੱਲ ਤੋਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਗਾਇਕ ਬਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਦੇ ਸਨ। ਮਾਪੇ ਵੀ ਖੁਸ਼, ਬਾਲਕ ਵੀ ਤੇ ਗਾਇਕ ਵੀ। ਇਹ ਉਹ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦ ਰੇਡੀਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਸਦੀ ਆਮਦ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਟੱਪਾ ਵੀ ਜੋੜ ਲਿਆ:

ਜੱਗੇ ਜੱਟ ਨੇ ਸੰਦੂਕੜੀ ਲਿਆਈ
ਵਿਚ ਬੋਲੇ ਬੰਦੇ ਬਾਹਮਣੀ

ਕਵੀਸ਼ਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਣ ਲਈ ਢੰਡ ਸਾਰੰਗੀ ਦਾ ਪਰਯੋਗ ਕਰਦੇ। ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ, ਜੱਗਾ ਡਾਕੂ, ਜੀਉਣਾ ਮੌਤ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਸੂਰਮਾ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਵੀ ਪਰ ਉਹ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਰਦੇ ਤੇ ਮਹਿਮਾ ਖੱਟਦੇ ਜਿਸਨੂੰ ਕਵੀਸ਼ਰ ਵਡਿਆਉਂਦੇ। ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਚੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ। ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਗੁੱਡਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਕਿ ਜਾਨੀ ਚੋਰ ਵਰਗੇ ਵੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ।

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਸੀ। ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਅਕਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਲਗਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਲਗਾਨ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਕਾਇਰ ਸਨ

ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਖੱਚਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਬਾਪ ਤੇ ਦਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਸਨ

ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਵੀ ਤੇ ਚਨਾਬ ਵਿਚਲੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁਹਤਬਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਸਾਂਦਲਬਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਦੁੱਲਾ ਹਾਲੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਕਬਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਤੇ ਦਾਦਾ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੜਾਂ ਵਿਚ ਫੁਸ ਭਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਿਲੇ ਉੱਤੇ ਟੰਗਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਆਮ ਲੋਕ ਲੰਘਦੇ ਸਨ। ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਮਾਂ ਲੱਧੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬੇੜੀ ਰਾਹੀਂ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਬਚਾਈ। ਦੁੱਲੇ ਦਾ ਜਨਮ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾ ਸੀ।

ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਕਵੀਆਂ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ।

ਦੁੱਲੇ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਦਾ ਖੂਨ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਅਲਬੇਲਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਥਿਆਰ ਗੁਲੇਲਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਖੂਹਾਂ ਤੋਂ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਰਹੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਘੜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਮਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਰਾਸਣ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਫੁਕ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ। ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਮਿਰਾਸਣ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਵੰਗਰਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਘੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁੰਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਲ ਮੂੰਹ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਦਾਦਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਨੇ ਲਾਡ ਲਡਾ ਕੇ ਪਾਲਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਕਬਰ ਦਾ ਇਹ ਅਮਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਰ ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਤੇ ਮੱਦਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਲ ਕੂਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਇੰਝ ਲਿਖਿਆ:

ਮੈਂ ਢਾਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ
ਤੇ ਕਰਾਂ ਲਾਹੌਰ ਤਬਾਹ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਸਾਹੀ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰੀ ਮੁੰਦਰੀ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਧਾਲਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਟੋਲੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਟਾਫਟ ਵਿਆਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਏਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੱਡੂ ਜਲੇਬੀਆਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਈ ਤੇ ਤੋਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੋਕ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬੋਲ ਦਿੱਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਆਮ ਹੀ

ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ ਹੋ
ਤੇਰਾ ਕੋਣ ਸਹਾਰਾ ਹੋ
ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ ਹੋ
ਦੁੱਲੇ ਧੀ ਵਿਆਹੀ ਹੋ
ਪੱਲੇ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਈ ਹੋ

ਏਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਸਾਰੇ ਸਾਂਦਲਬਾਰ ਵਿਚ ਬੋਲੇ-ਬੋਲੇ ਹੋ ਗਈ। ਅਜਿਹੀ ਬੋਲੇ-ਬੋਲੇ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਅੱਜ ਵੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਉਪਮਾ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨੂੰ ਸਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬੀਤਿਆ ਪਰ ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਭਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਚੇਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਰਜ਼ਾ ਨਿਜ਼ਾਮਦੀਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ। ਦੁੱਲੇ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵਿਚ ਇਹ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਦੁੱਲੇ ਦੀ ਮਦਾਹ ਸੁੰਦਰੀ ਖੁਦ ਹੀ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲੀ ਤੇ ਪੁਛਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਮਿਰਜ਼ੇ ਕੋਲ ਕਿਹੜਾ ਜਾਦੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਕਬਰ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੇ ਉਸ ਤੱਕ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਤੱਕਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤੱਕ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪੈਰ ਤੇ ਗਰਦਨ ਫਸ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਬੇਬੱਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਉਸਨੇ ਭੋਲੀ ਜਿਹੀ ਬਣ ਕੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਜਿਸਮ ਪੈਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਏਥੇ ਕਿਸਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

ਮਿਰਜ਼ਾ ਦੱਸਦਾ ਸਿਰ ਤੇ ਪੈਰ ਪਾ ਕੇ
ਉੱਤੋਂ ਸੁੰਦਰੀ ਮਾਰਦੀ ਜੰਦ ਜਾਨੀ

ਸੁੰਦਰੀ ਨੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਤੱਕ-ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁਬਰ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਦੁੱਲਾ ਬੇਫਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਏਥੇ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਲੇ

ਨਿੱਕ
ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਨਾਂ ਦੀ ਉਸ ਮਹਿਲਾ ਲਿਆ ਖਲ੍ਹਾਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਟੋਕਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੁੱਲੇ ਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਭਰਾਈਕੇ ਦੁੱਲਿਆ ਵੇ ਟੋਕਰਾ ਚੁਕਾਈਂ ਆਈਕੇ ਜਦੋਂ ਦੁੱਲਾ ਭਟੀ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਟੋਕਰਾ ਚੁਕਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿਛਾਂਹ ਪਰਤ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਉਹੀਓ ਬੀਤੀ ਜੋ ਸਾਹੀ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਿਆਂ ਬੀਤਣੀ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਬਚਪਨ ਵਾਲੇ ਕਿੱਸਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਏਨਾ ਰਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਕੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅਜੋਕੇ ਮੋਬਾਈਲਾਂ, ਟੀਵੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਿਜਲਈ ਯੰਤਰਾਂ ਨੇ ਉਹ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ੇ ਕਿਰਕਰੇ ਕਰ ਛੱਡੇ ਹਨ। ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ!

ਬਸ ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਆਬੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਤਾਂ ਤੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਮੇਲੇ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰ ਸਾਡਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਰਮਾਇਆ ਅਲੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ!

ਅੰਤਿਕਾ

ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ॥

ਬਾਬੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸੁੱਖ ਨਸੀਬ ਨਾਹੀਂ,
ਲਗਨ ਬਾਬ ਖੁਆਰ ਸੰਸਾਰ ਨਾਹੀਂ।
ਬਾਬੇ ਹਿਜ਼ਰ ਦੇ ਜ਼ੋਕ ਤੇ ਸ਼ੋਕ ਨਾਹੀਂ,
ਬਾਬੇ ਵਸਲ ਦੇ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਨਾਹੀਂ।

ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੀਆਂ ਫਲਾਈਟਾਂ ਕੈਸਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਤਜਰਬਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ, ਹੋਇਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ (ਅਮਰੀਕਾ) ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਉਰਲੈਂਡ ਘੁੰਮਣ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਸਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਫਲਾਈਟਾਂ ਮੈਂ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੋਂ ਹੀ ਬੁੱਕ ਕਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਉਰਲੈਂਡ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਮੈਂ 15 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਪਿਰਟ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੀ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਦੀ ਬੁੱਕ

ਗਿੰਨੀ ਸਾਹੂ
ਮੈਲਬੋਰਨ (ਆਸਟਰੇਲੀਆ)

ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸੱਤ ਕਿਲੋ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਈ ਕਿਲੋ ਚੈਕ ਇਨ ਬੈਗ ਵੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਮੈਨਹਟਨ 'ਚ ਮੁਕਤਸਰ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤ ਡੈਂਟਿਸਟ ਕੰਵਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਦੇ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਾ ਲਿਬਰਟੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਕਰੀਬਨ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਫਲਾਈਟ ਸਵੇਰੇ ਦਸ ਵਜੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਕ ਵਜੇ ਉਰਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਲਾਈਟ ਬੁੱਕ ਕਰਾ ਕੇ ਮੈਂ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਪਿਰਟ 'ਚ ਟਿਕਟ ਬੁੱਕ ਕਰਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਬਰਾੜ ਕਹਿੰਦਾ, ਗਿੰਨੀ ਯਾਰ ਇਹ ਤੂੰ ਪੁੱਤਾ ਪੰਗਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਸਪਿਰਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਲਾਈਟਾਂ ਕੈਸਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਘੁੰਮ ਗਿਆ ਕਿ ਯਾਰ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੈ ਤੇ ਖੱਜਲ ਬਹੁਤ ਹੋਵਾਂਗੇ ਜੇ ਇੰਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਸੀ, ਉਹੀ ਹੋਇਆ। ਛੇ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਟਿਕਟ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਦਸ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਈਮੇਲ ਆਈ ਪਈ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਸ ਵਜੇ ਵਾਲੀ ਫਲਾਈਟ ਕੈਸਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਰਿਫੰਡ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਟਿਕਟ

ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸਪਿਰਟ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। ਲਾਈਵ ਮੈਸਜ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਟੀਮ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਫਲਾਈਟ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਦੋ ਵਜੇ ਉਰਲੈਂਡ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸਵੇਰੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਅੱਧਸੁਤਾ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੈਂ ਗਿਆਰਾਂ ਵਾਲੀ ਟਿਕਟ ਫਾਈਨਲ ਕਰ ਲਈ। ਨਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਈਮੇਲ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਰਿਫੰਡ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਜਾ ਵੱਜੀ। ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸਪਿਰਟ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਹੁਣ ਰਿਫੰਡ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕਰੈਡਿਟ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਿਰਟ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੱਲਦੀ ਸੀ। ਆਪਾਂ ਫਿਰ ਇਸੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਸਫਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਈ-ਮੇਲ ਆ ਗਈ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਵਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਈ ਫਾਈ ਸਿਸਟਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਫਿਰ ਮੱਥਾ ਠਣਕਿਆ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਗਤਬਤ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਰੱਬ ਹੱਥ ਡੋਰ ਛੱਡ 'ਤੀ ਕਿ ਦੇਖੀ ਜਾਉ।

ਪੰਦਰਾਂ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਿੱਤਰ ਕੰਵਰਜੀਤ ਬਰਾੜ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਲਿਬਰਟੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਠ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਸੀਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਤੇ ਸਕਿਊਰਟੀ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਟਰਮੀਨਲ 'ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਢੇ ਦਸ ਵਜੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਪੂਰਾ ਬੁੱਕ ਸੀ। ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਬੁੱਕ

ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸਨੈਕਸ ਤੇ ਡਰਿੰਕਸ ਮੁਫਤ ਸਨ ਤੇ ਏਅਰਹੋਸਟੈਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਆਰਡਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਭੋਜਨ ਸਰਵ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਟਰਮੀਨਲ ਤੋਂ ਰਨਵੇਅ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ

ਨੀਂਦ ਦੀ ਗੋਦੀ 'ਚ ਜਾ ਬੈਠਾ। ਏਅਰਹੋਸਟੈਸ ਫਲਾਈਟ ਸੇਫਟੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਿੰਨ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਏਅਰਹੋਸਟੈਸ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅੱਧ-ਵਿਚਕਾਰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਦੁਰਗੰਧ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਦੂਜੀ ਏਅਰਹੋਸਟੈਸ ਨੇ ਰੂਮ ਫਰੈਸ਼ਨਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟ ਬਾਦ ਦੁਰਗੰਧ ਫਿਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਜਹਾਜ਼ ਬੰਦ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਬਦਬੋ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਤੱਕ ਫੈਲ ਰਹੀ ਸੀ।

ਏਅਰਹੋਸਟੈਸ ਨੇ ਫੋਰਨ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਰਨਵੇਅ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਾਪਸ ਟਰਮੀਨਲ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚੈਕਅਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫਲਾਈਟ ਰਵਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਭ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ-ਦਮ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਫੈਲ ਗਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਫਿਰ ਟਰਮੀਨਲ ਦੇ ਉਸੇ ਸੁਰੰਗ ਨਾਲ ਜਾ ਖਲੋਤਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਉਤਾਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਵਾਰੀਆਂ

ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਜਾਂ ਹੱਦ ਇਕ ਘੰਟੇ 'ਚ ਬਦਬੋ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਮੁੜ ਕੇ ਉਰਲੈਂਡ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲੰਘਣ ਨੂੰ ਹੋਏ, ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਟਰਮੀਨਲ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਚੋਂ ਦਿਖ ਵੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਫ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ-ਬਾਹਰੋਂ ਬਦਬੋ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੀਜਾ ਘੰਟਾ ਲੰਘਿਆ ਤਾਂ ਸਪਿਰਟ ਏਅਰ ਨੇ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਬਦਬੂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਉਨੀ ਦੇਰ ਇਹ ਜਹਾਜ਼ ਉਡਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭਰੇਗਾ ਤੇ ਹਰੇਕ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਤੀਹ ਅਮਰੀਕਨ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਪਨ ਈਮੇਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਯਾਤਰੀ ਉਨੀ ਦੇਰ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਸਕਣ। ਹੁਣ ਟਰਮੀਨਲ ਗੇਟ 'ਤੇ ਉਡਾਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਟਰਮੀਨਲ 'ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਨਾਲ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਉਡਾਣ ਨੇ ਸਾਡੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਸਨ। ਸਪਿਰਟ ਨੇ ਉਸ ਫਲਾਈਟ ਨੂੰ ਕੈਸਲ ਕਰ ਕੇ ਉਰਲੈਂਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਰਲੈਂਡ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਸਾਰੇ ਸੂਟਕੇਸ ਇਸ ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਦੁਪਹਿਰ ਤਿੰਨ ਪੰਜਤਾਲੀ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਲੋਕ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਫਿਰ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਅੰਤਿਮ ਪਰਿਵਾਰ ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਸੀਟ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦੁਰਗੰਧ ਫਿਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਦਸਤਕ ਦੇ ਗਈ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਏਅਰਹੋਸਟ ਨੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਪਾਇਲਟ ਨੂੰ

ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਦੂਜੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਿਮ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਇਹ ਬਦਬੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਗੇਤਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਬਦਬੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਟਾਫ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੱਲੇ ਉਤਰਣਾ ਪੈਣਾ, ਫਿਰ ਉਹ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨਗੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਜਾਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਦਬੋ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੁਦ ਹੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਲੇ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਜਿੰਦਾਂ ਹੀ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਉਤਰਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਿਆ, ਉਹੀ ਬਦਬੋ ਫਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। ਇਸਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਹਾਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਅਜੀਬ ਸਮਾਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਬਦਬੋ ਖਿਲਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਜੀਬ ਦੁਰਗੰਧ ਨੇ ਇਕ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਉਤਾਰਣ ਬਾਅਦ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਦੁਰਗੰਧ ਨਹੀਂ ਆਈ ਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਪੰਜਤਾਲੀ ਤੇ ਉਰਲੈਂਡ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਨੂੰ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਈਮੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਪਿਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਲਈ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤੇ ਪਰ ਪਰਸਨ ਸਾਨੂੰ ਤੀਹ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਾਊਚਰ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਪਿਰਟ ਏਅਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬੁਕਿੰਗ ਸਮੇਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੋ ਇਸ ਵਾਰ ਕਸੂਰ ਜਹਾਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸਾ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਮੱਸਿਆ-ਈ ਕੂੜਾ

ਆਧੁਨਿਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਈ-ਕੂੜੇ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਈ-ਕੂੜੇ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ, ਲੈਪਟਾਪ,

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ
ਫੋਨ: 70098-07121

ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਕਰਣ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਕੂੜੇ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਸਾ, ਕੈਡਮੀਅਮ, ਪਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜੀਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਈ-ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੂੜਾ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਡੰਪ ਕਰ ਦੇਣ, ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ

ਥੋਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਈ-ਕੂੜੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੰਗਠਨ, ਬੋਸਲ ਐਕਸ਼ਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਈ-ਕੂੜਾ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਸ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੂੜਾ ਅਕਸਰ ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕੂੜਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ, ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਡੰਪ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਈ-ਕੂੜੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੈ। ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਮਾਡਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਈ-ਕੂੜਾ, ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜ ਗੁਣਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਫੋਨ ਜਾਂ ਲੈਪਟਾਪ ਖਰੀਦਦੇ ਹਾਂ, ਉਨੀ ਜਲਦੀ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਉਪਕਰਣ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਵਾਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਗਲੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਈ-ਕੂੜੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਜਾਣੀਏ। ਸੀਸਾ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਨਸਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੈਡਮੀਅਮ

ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੁਲ ਕੇ ਮੱਛੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਭੋਜਨ ਚੇਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੂੜਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਧੂੰਆਂ ਹਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਲਰਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੂੜਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛਾਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਧਾਤਾਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ

ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬੋਸਲ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖਤਰਨਾਕ ਕੂੜੇ ਦੇ ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕੂੜਾ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਈ-ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਉਤਪਾਦਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਉਪਕਰਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੀਸਾਈਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੋਸਲ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਖ਼ਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਚੌਥਾ, ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਈ-ਕੂੜੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ, ਜਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿਸਪੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਸਕਣ।

ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਈ-ਕੂੜਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ, ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ, ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾਏਗਾ। ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲੇ ਨਾ ਪਾਉਣ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਚੁੱਪ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਈ-ਕੂੜਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਨਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ, ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ

ਉਂ 26 ਲੱਗੀ, ਗਧੀ-ਗੋਤ 'ਚ ਪਾ ਰੱਖਦੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ, ਇਹ 26 ਕੀ ਕਰਾਉ ਸਮਾਂ ਈ ਦੱਸੂ! 25 ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਚੁਆਨੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਓਵੇਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ 25 ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਦੇਰ ਰਾਤ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਕੀ-ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਟਕ-ਟਕ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਗ੍ਹਾ ਕੰਧ 'ਤੇ ਟੰਗੀ ਘੜੀ ਦੀ ਟਿਕ-ਟਿਕ ਵੱਲ ਸੀ ਤੇ ਰਾਤ ਵੀ ਉਹੋ ਵਰਤਾਰੇ 'ਚ ਲੰਘ ਗਈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰੀਕ, ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਸਾਲ

ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਚੰਨੀ

ਬਦਲਿਆ। ਕਰਮ ਉਹੀ ਆ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਦਾ ਫਿਕਰ। ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਯਾਦ ਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਪੰਜ ਪਾਸੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁੱਝ ਪਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੈਂਢਣਾ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆ। ਬੱਸ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਮਿਲਿਆ ਸਾਨੂੰ ਮਾਣਨ ਲਈ, ਇਹ ਭੁੱਲ ਈ ਜਾਂਦੇ ਆ।

ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਵਾਰ ਮੌਤ ਦੇ-ਚਾਰ ਇੰਚ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੋਂ ਖਹਿ ਕੇ ਲੰਘੀ, ਜਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਆਹ ਆਖਰੀ ਪਲ ਈ ਨੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ 15-20 ਫੁੱਟ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ 'ਚ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਨੂੰ ਨਰਿੰਦਰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਾ ਸੁੱਟਦਾ ਤਾਂ ਦਸ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਭੋਗ ਪੱਕਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਸਾ ਛਿੱਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਦਿਨ ਆਪੋ ਪੱਟੀਆਂ ਕਰਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਏਸ ਲਈ ਓਨੇ ਦਿਨ ਫਰੇਜ਼ਨ ਪਰਾਉਂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਨੇ ਚੰਗਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਇਆ।

ਧੈਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਗਿਆਰਵੇਂ ਦਿਨ ਅਰਨੀਵਾਲਿਓਂ ਭਤੀਜੇ-ਭਤੀਜੀ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦੁਆ ਕੇ ਜੰਡਵਾਲੇ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਗੱਡੀ ਪਾਈ ਈ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਸੜਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖੜ੍ਹੀ ਗਾਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਬੇਨਟ 'ਤੇ ਆ ਚੜ੍ਹੀ, ਸੀਸਾ ਡੇਢ ਗਿੱਠ ਅੰਦਰ ਧਸ ਗਿਆ। ਗੱਡੀ ਮਸਾ

ਅੱਠ ਕੁ ਦੀ ਸਪੀਡ 'ਤੇ ਸੀ। ਭਾਬੀ ਤੇ ਭਤੀਜੀ ਅੱਗੇ ਬੈਠੀਆਂ ਸੀ ਤੇ ਮਾਤਾ, ਭਤੀਜਾ ਤੇ ਨਾਨੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ। ਧੈਰ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਗੱਡੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ। ਭਤੀਜੇ ਦਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਨਮਦਿਨ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਭੂਈ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰ ਆਪਾਂ ਬਚ ਗਏ, ਗਾਂ ਸੀਸਾ ਤੱਤ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਂਦੀ ਆਪਾਂ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੇ ਰਾਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਦ ਨਾ ਆਈ, ਲੱਤਾਂ ਕੰਬਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਘੁੰਮਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੁਸੀਬਤ ਪਈ ਤੋਂ ਈ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਨਾਲ ਕੌਣ ਖੜਦਾ। ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਦੇ ਈ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸੀ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਲਈ। ਗੱਡੀ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਪੰਚਕੂਲਾ ਸੀ, ਨਵੀਂ ਮੁਸੀਬਤ ਖਤੀ ਹੋ ਗਈ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਪਚਾਉਣ ਦੀ, ਟੋਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 18,500 'ਤੇ ਅਤੇ ਰਹੇ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ 'ਚ ਡਰਾਈਵਰ ਕੋਈ ਮਿਲ ਨੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਰ ਕੇ ਧੁੰਦ ਉੱਤਰੀ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਸਟਾਰਟ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਤੌਰ ਲਈ ਕਿ ਅੱਧ ਤੱਕ ਛੱਡ ਕੇ ਫੇਰ ਬੱਸ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਮੁੜ ਆਵਾਂਗੇ ਤੇ ਫਿਰ ਛੁੱਟੀ ਆਲੇ ਦਿਨ ਅੱਗੋਂ ਪੰਚਕੂਲਾ ਲੈ ਜਾਊ। ਰਾਹ 'ਚ ਕਈ ਗੱਡੀ ਵੱਲ ਗਹੁ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀਟ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੈਠੀ ਦੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਘੁਰਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਹੱਸ ਪੈਂਦੇ ਵੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਮਾਰੀ ਹੋਣੀ ਕਿਤੇ। ਧੈਰ ਪਿੰਡੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਤੁਰੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸਵਾ ਕੁ ਤਿੰਨ ਤੱਕ ਬਠਿੰਡਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬਰਨਾਲਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕਾਰਨ ਟੁੱਟੇ ਸੀਸੇ ਦਾ ਕੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਝਰੀਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤੌਲੀਆ ਵਲੇਟ ਕੇ ਬੈਠੇ।

ਚਾਰ ਵਜੇ ਬਰਨਾਲੇ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਬੱਸ

ਲਈ। ਪਿੰਡ ਲਈ ਮੁਕਤਸਰ ਤੋਂ ਆਖਰੀ ਬੱਸ ਸਵਾ ਸੱਤ ਨਿਕਲ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਕਦੇ ਘੜੀ ਵੱਲ ਕਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲ। ਕੰਡਕਟਰ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਬੱਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸੀ

ਪਿੰਡ ਦੀ, ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ।

ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੀ ਥਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਫ਼ੌਜੀ ਚੌਕ ਨੇੜੇ ਉੱਤਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਮੁਕਤਸਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਾਨ-ਸਟਾਪ ਬੱਸ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਦੋ ਮਿੰਟ ਬਾਕੀ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੇ

ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਭੱਜ ਕੇ ਦੋ ਚੌਕ ਟੱਪੇ ਈ ਸੀ ਕਿ ਬੱਸ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਚੱਲੇ ਮੈਰਾਬਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਥੇ ਫਾਇਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ। ਰਾਤ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ।

15 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਪੇਪਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਹਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸੋ, ਪਿੰਡੋਂ ਦੂਜੀ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੀ, ਪੰਜ ਵਜੇ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੇ ਰਾਤ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਈ ਨੀ ਮਿਲਿਆ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲੈਣਾ ਸਭ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਧੈਰ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜ਼ਰੀਏ ਸਿਲੇਬਸ 'ਤੇ ਤਰਦੀ-ਤਰਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ 12 ਵਜੇ ਸੈਂਟਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ 4:30 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਮੁੱਕਿਆ ਤੇ ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਦੌੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਬਰਨਾਲਿਓਂ ਗੱਡੀ ਕਿਵੇਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੀ, ਇਹਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬੁਣਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਰਾਤ ਇੱਕ ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੋਟੀ-ਟੁੱਕ ਨਬੇੜ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਦਾ ਅਲਾਰਮ ਲਾ ਕੇ ਪੈ ਗਈ। ਤੜਕੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਚੌਕ 'ਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਆਲੀ ਬੱਸ ਫੜ ਬਰਨਾਲੇ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਗੱਡੀ ਦਾ ਸੀਸਾ ਚਕਨਾਚੁਰ ਸੀ ਤਾਂ ਗੱਡੀ ਧੁੰਦ ਉੱਤਰੀ ਤੋਂ ਈ ਚਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ-ਦੋ ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਆਉਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁੜ੍ਹੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਮਜਬੂਰੀ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ।

ਧੈਰ ਮੁਸੀਬਤ ਮੇਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਈ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਰੇਡੀਏਟਰ ਲੀਕ ਸੀ। ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦੇ 40 ਕੁ ਦੀ ਸਪੀਡ 'ਤੇ ਗੱਡੀ

ਨਿੱਜੀ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪੰਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲ ਪਾ ਲਈ। ਰਾਹ 'ਚ ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਰੁਕ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚੌਕ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਰਾਜਪੁਰਾ ਕੋਲ ਗੱਡੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲਾ ਮਨ ਹਲਕਾ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਾਪਤਾ ਦਿੱਤਾ, ਕੋਈ ਨਾ ਪੁੱਤ ਇਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਲੰਘ ਜਾਣਾ। ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਗੱਡੀ ਏਜੰਸੀ 'ਚ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਇਆ। ਉੱਥੋਂ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਧਾ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਹੈ ਈ ਨੀ। ਰਾਹ 'ਚ ਸਹਿ-ਕਰਮੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਚਾਹ ਪੀ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਪੰਜ ਕੁ ਵਜੇ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਂਦਿਆਂ ਮਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸਵੇਰੇ ਰੋਟੀ ਕਿੱਥੋਂ ਖਾਧੀ, ਮੈਂ ਮਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਝੂਠ ਬੋਲ ਤਾਂ ਕਿ ਬਰਨਾਲਿਓਂ ਖਾ ਕੇ ਤੁਰੀ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਪੇਪਰ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ। ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਨਿਬੇੜ ਫੇਰ ਉਸੇ ਗੱਲ-ਚੱਕਰ 'ਚ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਵੀ ਮਿਲੇ ਕਿ ਸਮਾਂ ਤੇ ਪੈਸਾ ਉੱਥੇ ਖਰਚੋ, ਜੋ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਆਵੇ।

ਇਸ ਵਾਰ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਈ ਖੜਿਆ, ਭਤੀਜੀ ਆਪਣੀ ਬੁਗਨੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਆਈ ਵੀ ਇਹਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਠੀਕ ਕਰਾ ਲੈਣਾ। ਭਤੀਜਾ ਆਂਹਦਾ ਭੂਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਾ ਹੁਣ ਕੁਛ ਲੈ ਕੇ ਆਈ, ਤੇਰਾ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਅੱਧੇ ਵੇਲੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ। ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆ, ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੱਸ-ਖੇਡ ਕੇ ਲੰਘਦਾ ਰਹੇ। ਦੁਆਵਾਂ!

ਕਾਮਨਾ ਦਾ ਮੋੜ

ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਜਦ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਟੋਹਦੀਆਂ ਨੇ,
ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ—
ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਬਾਰਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਦੀ ਮਹਿਕ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ‘ਤੇ
ਹਲ ਦੀ ਨੌਕ ਨਾਲ ‘ਰਿਜ਼ਕ’ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।
ਜੇ ਇਹ ਸਿਰਜਣਾ ਸਾਂਝੀ ਹੈ,
ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਸ ਹੱਕ ਨਾਲ
ਇਸ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾਵਾਂ?
ਕਿਸ ਹੱਦਬੰਦੀ ਨਾਲ ਕਹਾਂ ਕਿ
ਇਹ ਫਸਲ ਸਿਰਫ਼ ਮੇਰੀ ਹੈ?

ਲੰਗਰ—ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ,
ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਰਾਜਾ ਤੇ ਤੇਰੀ ਮਸਕੀਨੀ ਦਾ ਰੰਕ,
ਇੱਕੋ ਪੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ‘ਅਰਥ’ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਇੱਥੇ ਮੇਰੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਧਾਰ,
ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਸਾਣ ‘ਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਵੰਡੀਦਾ,
ਇੱਥੇ ਉਸ ‘ਇਕ’ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੰਡੀਦੀ ਹੈ,
ਜਿਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਤਰ ਹਾਂ,
ਪਰ ਸਿਆਹੀ ਸਭ ਦੀ ਇੱਕੋ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਮੰਡੀ ਦੇ ਜਬਾੜਿਆਂ ‘ਚੋਂ
ਕਿਰਤ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾਧੀ ਸੀ।
ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਵਿਛ ਗਈਆਂ,
ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨਿਕਲੀ—
ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਭੁੱਖ, ਜੋ ਅਨਾਜ ਦੇ ਗੋਦਾਮਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ,
ਸਗੋਂ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ।
ਮਾਰਕਸ ਨੇ ‘ਲੋੜ’ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਛਾਣ ਲਿਆ ਸੀ,
ਪਰ ਉਹ ‘ਲਾਲਸ਼ਾ’ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਖ ਸਕਿਆ,
ਜੋ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਿਗਲ ਕੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ‘ਵਾਦ’ ਥੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਤਾਂ ਨਾਨਕ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਕਾਮਨਾ ਦੇ ਵਹਿਣ ਮੋੜੇ

ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਬੇਅੰਤ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਤੋਹ ਛੁਪੀ ਹੈ।
ਤੋਹ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ—
ਤੇ ਉਹ ਦਿਸ਼ਾ ਹੈ: ‘ਨਾਮ’।
ਨਾਮ—ਕੋਈ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਨਹੀਂ,
ਨਾਮ—ਕੋਈ ਮਣਕਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਨਹੀਂ।
ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ‘ਅਨਹਦ’ ਦੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਨਾ ਹੈ,
ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਘੜੇ ਅੰਦਰ
ਉਸ ਦੇ ਸੰਨਾਟੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੱਚ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਹ ਕਾਮਨਾ ਦਾ ਉਹ ‘ਮੋੜ’ ਹੈ,
ਜਿੱਥੇ ਦੌੜ ਬਾਹਰਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ
ਅੰਦਰਲੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਜਦੋਂ ‘ਮੈਂ’ ਦਾ ਘੜਾ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,
ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ‘ਬ੍ਰਹਮ’ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਭਰਦਾ ਹੈ।
ਇਹ ਤਿਆਗ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ—
ਖਪਤ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ,
ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣਾ ਹੀ ਅਸਲ ਤੈਰਨਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਧਰਤੀ ਥੱਕੀ ਪਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੰਭੇ ਹੋਏ ਹਾਂ,
‘ਵਸਤਾਂ’ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ‘ਵਿਸਮਾਦ’ ਦੱਬ ਗਿਆ ਹੈ।
ਪਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਵੀ
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ:
“ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ।”
ਇਹ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਜੰਜੀਰ ਨਹੀਂ,
ਇਹ ਤਾਂ ਰੂਹ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਕਾਵਿ ਹੈ—
ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ,
ਜੋ ਸਾਡੀ ‘ਚਾਹਤ’ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਮੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ—ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋਵੇਗਾ?
ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ—ਬੀਜ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ!
ਬੀਜਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਫਲ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ,
ਬੀਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛਿਪੇ ਉਸ ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਹੈ,
ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਣ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਹੈ।

ਕਾਮਨਾ ਦਾ ਮੋੜ (2)

(ਸਮਰਪਣ: ਉਸ ‘ਸੰਪੂਰਨ ਮਨੁੱਖ’ ਦੇ ਨਾਮ,
ਜੋ ਰੋਟੀ ਦੇ ਫਿਕਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ‘ਨਾਮ’ ਦੇ
ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਜਿਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।)

ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ‘ਚ ਇੱਕ ਨਕਸ਼ਾ ਸੀ—
ਜਦੋਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਸੀਨਾ ਪੀਣਗੀਆਂ,
ਲੋਹੇ ਦੇ ਹੱਥ ਰੋਟੀਆਂ ਉਗਾਉਣਗੇ,
ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ‘ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ’ ਹੋਵੇਗਾ
ਨੀਲੇ ਤੇ ਖਾਲੀ ਅਸਮਾਨ ਵਾਂਗ
ਉਸ ਖਾਲੀਪਣ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ‘ਗੀਤ’ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ,
ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਜੂਨੋਂ ਨਿਕਲ
ਅੰਦਰਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਛੁਹੇਗਾ।

ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਪਿਛਲੀ ਲਗਪਗ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਚਰਚਿਤ
ਨਿਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ
ਅਕਸਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਚੰਦ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ
ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨ, ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਭਾਵ ਹਰ
ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਮਰਜੀਤ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਵ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ
ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਕਾਵਿ ਖੇਤਰ
ਵਿਚ ਢੇਰ ਸਰਗਰਮੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀਆਂ
ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਮਾਰਕਸੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸੁਪਨੇ ਦੇ
ਅਮਲੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਭੱਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ
ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅਸੀਮ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼
ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ –ਸੰਪਾਦਕ।

ਮਸ਼ੀਨ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਕੜਨ ਵਾਲੀਆਂ
ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ,
ਪਰ ਮਾਰਕਸ ‘ਖਾਲੀਪਣ’ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ
ਸੰਗੀਤਮਈ ਜੁਗਤ ਲਿਖਣੋਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ
ਮਸ਼ੀਨ ਨੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਤਾਂ ਵੱਢੀਆਂ
ਪਰ ਉਸ ਖਾਲੀ ਸਮੇਂ ‘ਚੋਂ’ ‘ਸੰਗੀਤ’ ਨਹੀਂ ਗੂੰਜਿਆ
ਨਾਮ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ
ਪੁੰਜੀ ਨੇ ‘ਬੇਓੜਕ ਕਾਮਨਾ’ ਦੇ ਕੰਡੇ ਬੀਜ ਦਿੱਤੇ,
ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ‘ਵਿਹਲ’
‘ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ’ ਬਣ ਗਈ
ਫਿਰ ਨਾਨਕ ਯਾਦ ਆਏ...
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ :
‘ਖਾਲੀ ਭਾਂਡਾ ‘ਨਾਮ’ ਨਾਲ ਭਰੀਏ।”
ਮਾਰਕਸ ਲਈ ਕਿਰਤ ਬੋਝ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਸੀ,
ਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ,
ਪਰ ਨਾਨਕ ਲਈ ਕਿਰਤ ਖੁਦ ਇੱਕ ‘ਕਵਿਤਾ’
ਤੇ ਨਾਮ ਉਹ ਜੁਗਤ
ਜੋ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੀ
ਕਿਰਤ ਨੂੰ ‘ਕਰਤਾਰ’ ਨਾਲ,
ਤੇ ਵੰਡਣ ਨੂੰ ‘ਪ੍ਰਸਾਦ’ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ‘ਵਿਹਲ’ ਇੱਕ ਸਰਾਪ ਹੈ,
ਤੇ ਵੰਡਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਣਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਉਜੱਡ ਅੰਕੜਾ।
ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਵੀ
ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਚਾਹਤਾਂ ਦਾ ਕੈਦੀ ਰਹਿੰਦਾ
ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਇਨਕਲਾਬ ਅਧੂਰਾ
ਨਾਮ ਹੀ ਉਹ ‘ਕਾਵਿਕ-ਵਿਹਲ’ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ
ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਵਿਸਮਾਦ ਬਣਦੀ
ਜਦ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ
ਨਾਨਕ ਦਾ ਰੰਗ ਭਰਦਾ
ਤਾਂ ਫਸਲ ਸਿਰਫ਼ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ
‘ਪ੍ਰਸਾਦ’ ਬਣ ਜਾਂਦੀ
ਤੇ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

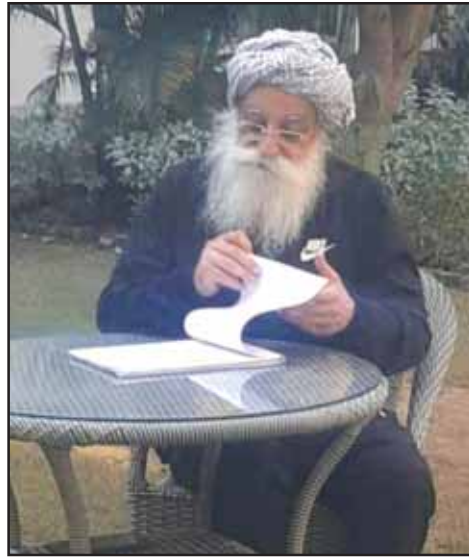
ਖਾਲਸਾ

ਕੋਈ ਝੰਡਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ,
ਕੋਈ ਤਾਜ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਤਖ਼ਤ ਨਹੀਂ—
ਖਾਲਸਾ
ਉਹ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਹਿਲੀਜ਼ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ “ਮੈਂ” ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ,
ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ।
ਉਥੇ ਨਾ ਮੰਚ, ਨਾ ਤਾਲੀਆਂ ਦੀ ਭੁੱਖ,
ਨਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਲਾਲਸਾ—
ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਠਹਿਰਾਅ
ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ।

—
ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਅਰਥ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ—
ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਅਰਥ ਖਾਲੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।
ਖਾਲੀ—

ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਤੋਂ, ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ,
ਆਪਣੇ ਅਹੰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ।
ਜਿਵੇਂ ਖੋਖਲੀ ਥਾਂਸਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੀ,
ਜਿਵੇਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ
ਰਸਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ—
ਉਵੇਂ ਖਾਲਸਾ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ,
ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਇੱਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ।

—
ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ “ਮੈਂ ਖਾਲਸਾ ਹਾਂ”—
ਉਹ ਅਜੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ,
ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਈਨੇ ਵਿੱਚ
ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਖਾਲਸਾ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੈ

ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਚ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਲੰਘਦਾ,
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੰਗ ਨਹੀਂ
ਪਰ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਖਾਲਸਾ ਸੱਚ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ—
ਸੱਚ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ,
ਸੱਚ ਦਾ ਰਾਹਗੀਰ ਹੈ,
ਸੱਚ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਆਕਾਸ਼ ਹੈ।

—
ਖਾਲਸਾ ਕੋਈ ਇਕੱਲਾ ਨਹੀਂ—
ਸੰਗਤ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚੋਂ ਜਨਮਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ
ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਮਨ ਇੱਕੋ ਸੱਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ,
ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਸੰਗਤ ਕੋਈ ਭੀੜ ਨਹੀਂ—
ਉਹ ਜੋੜਮੇਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਦੀਆਂ
ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮ ਭੁਲ
ਇੱਕੋ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

—
ਖਾਲਸਾ ਸੱਤਾ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ—
ਸੱਤਾ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਹੈ।
ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਲੈਂਦੀ,
ਜਿੱਥੇ ਤਾਕਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾ ਲੈਂਦੀ,
ਜਿੱਥੇ ਹੁਕਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

—
ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛੋ—
“ਖਾਲਸਾ ਬਣਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੈ?”
ਖਾਲਸਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ,
ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ,
ਕੋਈ ਸਵਰਗ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਂਦਾ।
ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੱਦ ਖਿੰਚਦਾ ਹੈ—
ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਰੁਕਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦਾ,
ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੀ “ਮੈਂ”
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ,
ਜਿੱਥੇ ਬੈਰੀ ਅਤੇ ਮੀਤ ਵਿੱਚਕਾਰ
ਭੇਦ ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

—
ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ
ਉਸੇ ਠਹਿਰਾਅ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ,
ਉਸੇ ਪਵਿੱਤਰ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ—

ਬ੍ਰਹਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।
ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀਂ—
ਖਾਲਸਾ ਸਾਡਾ ਅਸਲੀ ਸੁਭਾਅ ਹੈ
ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

—
ਖਾਲਸਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦਾ,
ਭਵਿੱਖ ਨਹੀਂ ਬੁਣਦਾ—
ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਦੀਵੀ
ਹੁਣ ਵਿੱਚ ਜੀਂਦਾ ਹੈ
ਜਿੱਥੇ ਸੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਥਾਂ ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ
ਆਪਣੇ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਮਕਦਾ ਹੈ।
ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਉਥੋਂ ਖਾਲਸਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ ਖਾਲਸਾ—
ਰਾਜ ਨਹੀਂ, ਰਜ਼ਾ ਹੈ—

—
ਕੇਵਲ ਸਤਿ ਹੀ ਸਾਵਰਨ ਹੈ।
ਖਾਲਸਾ ਉਹ ਜਿੱਥੇ “ਮੈਂ” ਮਿਟ ਜਾਵੇ,
ਤੇ “ਹੈ” ਹੀ ਬਚੇ—ਨਾਮ।
ਜਦ ਆਪਾ ਗਿਰਦਾ ਹੈ,
ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਤਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ—
ਸਿਰਫ਼ ਖਾਲੀਪਣ ਵਿੱਚ
ਨਾਮ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਆਓ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀਏ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਵੇਖਿਆ,
ਤੇਰੇ ਜਲੌਂ ਵਿੱਚ
ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਨਾਲ —
ਤਾਂ ਉਸੇ ਪਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ
ਇਕ ਤੋਂ ਅਨੇਕ ਹੋ ਗਿਆ।
ਇਕ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨੇ
ਅਨੰਤ ਨੂੰ ਦੋ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ
ਮੈਂ । ਤੂੰ,
ਸੱਚ । ਝੂਠ,
ਪੁੰਨ । ਪਾਪ
ਪਿਆਰ । ਡਰ।
ਉਹ ਵੇਖਣਾ —
ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਸੂਮ ਪਾਪ ਸੀ।
ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ
ਦੂਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ,
ਵਿਖੇੜਾ — ਧੜਕਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਤਰਕ ਬਣ ਗਿਆ।
ਇਹ ਸੀ ਬਾਈਨਰੀ ਦਾ ਜਨਮ —
ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਲਗੋਰਿਦਮ।
ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਡ,
ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ,
ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ,
ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆਕਾਰੀ।
ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਾਈਆਂ,
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਖਿੰਚੀਆਂ,
ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਥਾਂ,
ਤਰਕ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ।
ਸਮਾਜਾਂ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾਏ,
ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਕੰਧਾਂ।
ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਇਸ ਵਿਖੇੜੇ ਨੂੰ “ਨਿਸ਼ਚਤਾ” ਕਿਹਾ,
ਧਰਮ ਨੇ — “ਧਰਮਯੁੱਧ”।

ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ —
ਆਪਣੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਡਰ ਗਿਆ।
ਉਹ ਡਰ ਜੋ ਹੁਣ
ਹਰ ਚੁੰਮਣ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਅਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ
ਲੁਕ ਗਿਆ ਹੈ ।
ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਨੇ
ਤੂੰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ,
ਮੈਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ —
ਆ“ ਉਸਤੋਂ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖੀਏ।
ਪਿਆਰ — ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ,
ਮੁਕਤੀ ਹੈ।
ਚਾਹਤ ਨਹੀਂ,
ਸਾਂਝੀ ਚੇਤਨਾ ਹੈ।
ਜਿੱਥੇ ਤੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਬੈਰੀ ਵੀ ਮੀਤ ਹੈ,
ਜਿੱਥੇ “ਮੈਂ” ਤੇ “ਤੂੰ”
ਇਕੋ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
‘ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ,
ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਧੜਕਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਧੜਕਣ ਜੋ
ਅਨੇਕ ਨੂੰ
ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

-0-

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਅਸ਼ੋਕ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਅਨੂਪ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜਿਸ 70 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸਟਾਰ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਸੀ। ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਗ, ਇੱਕ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵੀ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਦੋ

ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਘੱਟ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਦੇ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। 9 ਜਨਵਰੀ, 1926 ਨੂੰ ਜਨਮੇ, ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਬੰਗਾਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ, ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਕੁੰਜਾਲਾਲ ਗਾਂਗੁਲੀ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਗੌਰੀ ਦੇਵੀ, ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਦੌਰ ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਯੋਡੇਲਿੰਗ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿਖਾਈ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਬਣ ਗਈ। ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ 1940 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਲਵਰ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1950 ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ “ਖਿਲਾਤੀ” ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਾ ਕਿਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰਨਿਮਾ ਦੇ ਨਾਲ “ਗੋਨਾ” ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਫਲਤਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਈ, ਅਨੂਪ ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾ। ਅਦਾਕਾਰ ਨੂੰ ਅਮੀਆ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਦੀ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ “ਦੇਖ ਕਬੀਰਾ ਰੋਇਆ” (1957) ਨਾਲ ਅਸਲ

ਚੰਚਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਜਗਮੋਹਨ “ਜੱਗੂ” ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਏ। ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਲਗਭਗ 75 ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਭਰੀ। ਉਸ ਨੇ “ਲੁਕੋਚੂਰੀ” (1958), “ਚਾਚਾ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ” (1959), “ਨੱਚ” (1959), “ਮਹਾਭਾਰਤ” (1965), “ਤੁਮਹਾਰੇ ਬੀਨ” (1982), “ਓਵਰ ਮੈਰਿਜ” (1989), “ਐੱਚ.ਬੀ. ਜ਼ਮਾਨਾ” (1992), “ਦਿਲ ਔਰ ਮੁਹੱਬਤ” (1968), “ਆਸੂ ਬਨ ਗਏ ਫੂਲ” (1969) (ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਕੀਤਾ), “ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀ” (1970) ਅਤੇ “ਅਮਰ ਪ੍ਰੇਮ” (1972)।

ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ “ਝੁਮਰੂ” (1961), “ਜੰਗਲੀ” (1961), “ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੀ ਕਲੀ” (1964), “ਰਾਤ ਔਰ ਦਿਨ” (1967), ਅਤੇ “ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਨੰਬਰ 203” (1972) ਵਰਗੀਆਂ ਕਲਾਸਿਕ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸਦੀ ਆਖਰੀ ਫਿਲਮ 1995 ਵਿੱਚ “ਰਾਕ ਡਾਂਸਰ” ਸੀ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਨੇਤਾ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵੱਲ ਮੁੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਸੂਸੀ ਸੀਰੀਅਲ “ਭੀਮ ਭਵਾਨੀ” (1990) ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਉਹ “ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਕੀ ਕਹਾਣੀ” ਅਤੇ “ਏਕ ਰਾਜਾ ਏਕ ਰਾਣੀ” ਵਰਗੇ ਸ਼ੋਅ ‘ਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏ।

ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ “ਯੇ ਮੁਹੱਬਤ ਕਯਾ ਕਰੇਗੇ” (ਚਲਤੀ ਕਾ ਨਾਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, 1982), “ਅੱਲ੍ਹਾ ਬੇਰ ਬਾਬਾ ਬੇਰ” (ਹਮ ਦੇ ਡਾਕੂ, 1967), ਅਤੇ “ਲਿਆ ਲਿਆ ਰੇ” (ਰੌਕ ਡਾਂਸਰ, 1995) ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ। ਅਨੂਪ ਕੁਮਾਰ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਗਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਾਇਆ।

ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਇਸ ਸਾਲ ਪਾਏਗੀ ਧਮਾਲ

ਫਿਲਮ ਫੇਅਰ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ‘ਟਾਈਮ’ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਔਰਤਾਂ ‘ਚ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦਾ 40ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਪਤੀ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ‘ਧੁਰੰਧਰ’ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੀਪਿਕਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਕਲਕੀ 2898 ਏ.ਡੀ.’, ‘ਸਿੰਘਮ ਅਗੇਨ’ ਤੇ ‘ਫਾਈਟਰ’ ਆਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੁਆ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਛੇਤ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ‘ਕਲਕੀ ਏ.ਡੀ. 2898’ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ

‘ਚ ਚਾਹੁਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰਮਾਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਦੀਪ ਰੈਡੀ ਵਾਂਗ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਸਪਿਰਟ’ ਵੀ। ਦੀਪਿਕਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ ਫਿਰ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਨਾਲ ਹੀਰੋਇਨ ਦੀਪਿਕਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਇਸ ਸਾਲ ਬਣੇਗੀ। ਇਟਲੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਅਲੂ ਅਰਜਨ ਨਾਲ ਦੀਪਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ ਤੇ ਡਿੱਪੀ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਉਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਕੀ ਕੌਸਲ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ‘ਮਹਾਂਅਵਤਾਰ’ ਵੀ ਦੀਪਿਕਾ ਕਰੇ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 2024 ਵਾਂਗ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਡਿੱਪੀ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੁੰਬਈ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਾਚੇ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ‘ਚ ਮਨਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਉੱਝ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਗਈ ਦੀਪਿਕਾ ਤੇ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੈਲਫੀ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਸ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਡਿੱਪੀ ਫਿਰ ਰਣਬੀਰ ਕਪੂਰ ਨਾਲ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਚੋਰੀ ਚੋਰੇ’ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀ ਕਲਾਸਿਕ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਨਰਗਿਸ ਵਾਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀਪਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਧਰ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਦੂਕੋਨ ਨਾਲ ਹੀਰੋ ਆਵੇ ਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇਖਣ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ।

‘ਬਾਰਡਰ-2’ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ‘ਤੇ ਭਾਰੀ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਮੇਧਾ ਰਾਣਾ

ਮਲਟੀ ਸਟਾਰਰ ਫ਼ਿਲਮ ‘ਬਾਰਡਰ-2’ ਵਿੱਚ ਵਰੁਣ ਧਵਨ, ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਅਤੇ ਅਹਾਨ ਸ਼ੈਟੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੋਨਾ ਸਿੰਘ, ਸੋਨਮ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਆਨਿਆ ਸਿੰਘ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ।

ਫ਼ਿਲਮ ‘ਬਾਰਡਰ-2’ ਸਾਲ 1997 ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਕਾਮਯਾਬ ਫ਼ਿਲਮ ‘ਬਾਰਡਰ’ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ। ਜੇ.ਪੀ. ਦੱਤਾ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ‘ਬਾਰਡਰ’ (1997) ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਬਾਰਡਰ’ (1997) ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ‘ਬਾਰਡਰ-2’ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਨੁਰਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਗਲੈਮਰਸ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਮੇਧਾ ਰਾਣਾ, ‘ਬਾਰਡਰ-2’ ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਊ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਵਰੁਣ ਧਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੇਧਾ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਲਈ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਸਾਬਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਮੇਧਾ ਰਾਣਾ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਾਸਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਰਚਾ

ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਟੀ-ਸੀਰੀਜ਼ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਦਾਕਾਰਾ ਐਲਾਨਿਆ, ਮੇਧਾ ਦੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਜੰਮ ਕੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ।

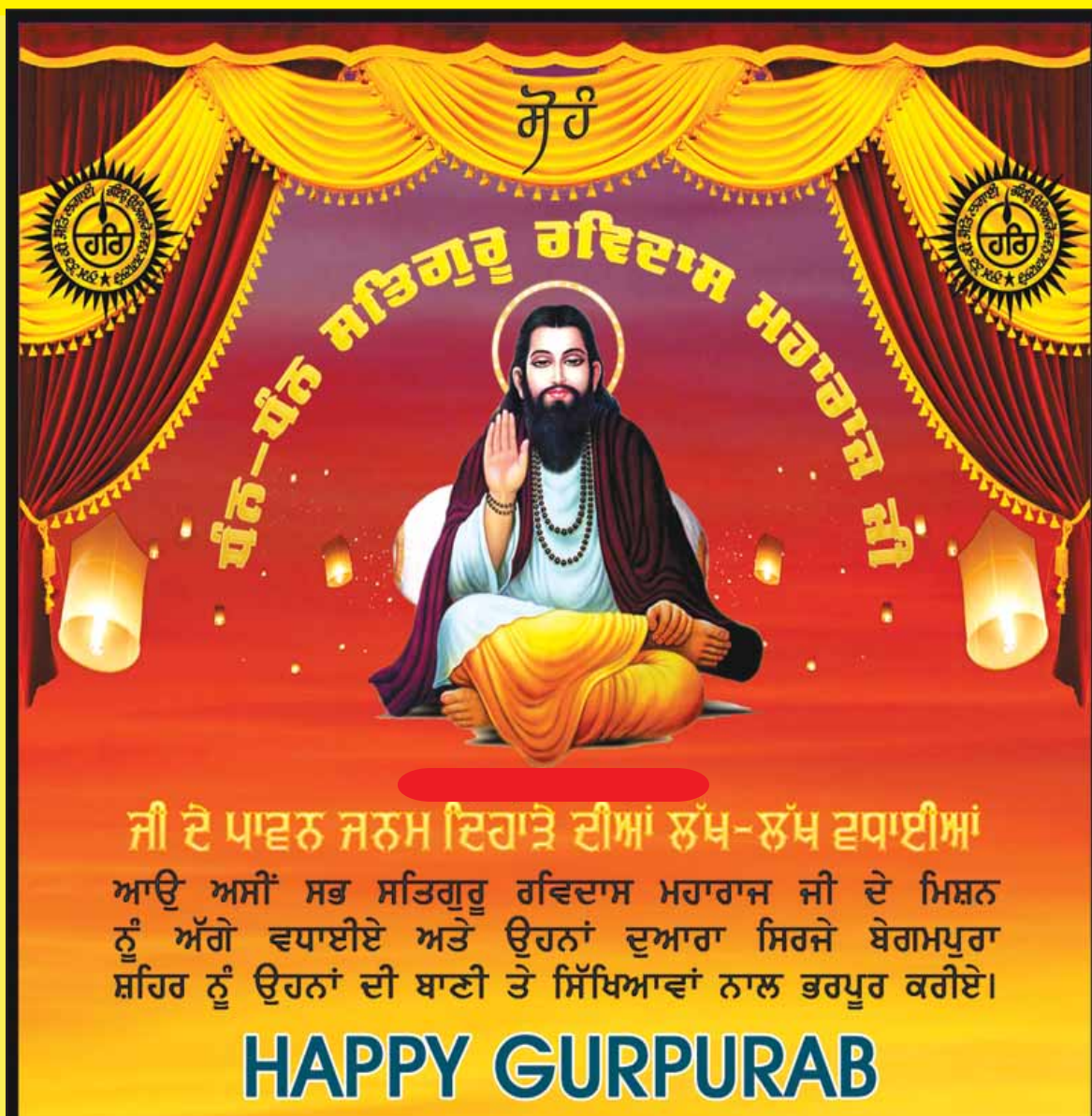
ਹਰਿ ਸੋ ਹੀਰਾ ਛਾਡਿ ਕੈ ਕਰਹਿ ਆਨ ਕੀ ਆਸ॥
ਤੇ ਨਰ ਦੇਜਕ ਜਾਹਿਗੇ ਸਤਿ ਭਾਖੈ ਰਵਿਦਾਸ॥

ਤੋਹੀ ਮੋਹੀ ਮੋਹੀ ਤੋਹੀ ਅੰਤਰੁ ਕੈਸਾ॥ ਕਨਕ ਕਟਿਕ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜੈਸਾ॥1॥
ਜਉ ਪੈ ਹਮ ਨ ਪਾਪ ਕਰੰਤਾ ਅਹੇ ਅਨੰਤਾ॥ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮੁ ਕੈਸੇ ਹੁੰਤਾ॥1॥ਰਹਾਉ॥

‘ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ’ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 649ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਵਲੋਂ: ਟੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਵੈਸਟਫੀਲਡ (ਇੰਡੀਆਨਾ)
ਫੋਨ ਨੰਬਰ: 317-702- 0481